

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Özgür Zindan

Özgür Zindan

Hasan Kıyafet

Hasan Kıyafet

Ceylan Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

CEYLAN YAYINLARI

Öykü

ÖZGÜR ZİNDAN

Hasan Kıyafet

Özgür Zindan
Hasan Kıyafet

Öykü: 7

© Ceylan Yayınları: 137

Birinci Baskı: Eylül 2004

ISBN: 975-6304-21-9

Editör:

Mukaddes Erdoğan Çelik

Kapak tasarımı:

Ceylan Yayınları

Kapak düzeni:

Himmet Doğan

Teknik düzenleme:

Arif Tağaç

Baskı-Cilt:

Can Matbaacılık • Telefon/faks: (0212) 613 10 77 - 613 15 47

© Ceylan Basım Yayın Tanıtım: Hocapaşa Mah. Kargılı Sk. No. 1

Celal Orman İş Hanı Kat 2/24, Sirkeci-İstanbul

Telefon: (0212) 519 70 93 - **Faks:** (0212) 514 68 77

e-mail: info@ceylanyayinlari.com

web: www.ceylanyayinlari.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Öykü

ÖZGÜR ZİNDAN

Hasan Kıyafet

CEYLAN YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yayınevinin Notu

Yazarımız Hasan Kıyafet'in yayınevimizce yayımlanan Diyarbakir'den Çıkmak adlı öyküsünün ardından yeni kitabı “Özgür Zindan”ı kitapseverlerle buluşturmanın mutluluğu içindeyiz.

“Özgür Zindan” bir dizi öyküden oluşuyor. Kitap adını, yazarımızın, halen zindanda olan torunu Özgür Uyanık'a atfen yazdığı “Özgür Zindan” adlı öyküden alıyor.

Hücre ve tecrit uygulamasında ifâdesini bulan F Tipi saldırısının güncelliğini koruduğu, Tek Tip Elbise ve L Tipi Cezaevleri saldırısının gündemde olduğu bir konjonktürde “Özgür Zindan”ın yayımlanmasını anlamlı buluyoruz.

Hapishanelerde yaşamı savunan, tecrithaneleri birer okula dönüştüren, yaşama ve özgürlüğe sevdalı yüreklere Hasan Kıyafet'in “Özgür Zindan” kitabıyla sevgilerimizi iletiyoruz...

Özgür günlerde buluşmak dileğiyle...

Ceylan Yayınları
Eylül 2004

İÇİNDEKİLER

Özgür Zindan.....	9
Korkunun Ev Sahibi.....	16
Çıkar Bir Yerden.....	20
Avşalı Koca Ahmet.....	23
Tek Kavak.....	39
Rosa Yürüyüşü.....	44
Çolak Davut.....	50
Akıl Hocası.....	55
Durmuş ve Zaman.....	58
Fakülte Fuat.....	63
Kör Ali.....	68
Tembel Tevfik.....	72
Koruma.....	78

Halen zindanda olan torunum Özgür Uyanık için...
Hasan Kıyafet

Özgür Zindan

Özgür'üm, canım torunum! Yarın doğum günün. Tam otuzunda bir olgun adamsın artık. Sana elimle dokunamadan hasretle bağrıma basıyor, kara gözlerinden doyasıya öpüyorum. Zindansız, zincirsiz nice yıllar diliyorum.

Sen cezaevine girerken, on sekizinden sadece iki gün almıştın. Demek ki o günden bugüne tam onbir yıl, onbir ay ve yirmisekiz gün geçmiş. Bunca zamandır dört duvar arasındasın. Dile kolay, tamı tamına onbir yıl, onbir ay ve yirmisekiz gün! Bahçemizdeki kiraz, vişne, şeftali ağaçları, onbir kez çiçeğe durmuş. Onbir kez bahçe gazelle örtülmüş, ayvalar sararmış solmuş. Ziganalar geçit vermez olmuş, Koplari duman bürümüş, Palandöken'e kar yağmış. Gümüşhane elmaları ambarlarda mis gibi kokmuş. Anzer balı Ayıuçuran'dan aşağı onbir kez ıslıl ıslıl akmış. Olanlar bu kadarla kalsa iyi. Ninenle benim gözlük camlarımız bardak dibi kadar kalınlaşmış, Tek Kavak'ın başı göğe, bizimkisi yere yaklaşmış. Ve de kuzum bütün bunlar sensiz olmuş...

Nedense gözüüm dağdan taştan, kurttan kuştan, ille de bağdan bahçeden ayrılmaz oldu. Zerdali miskini seni bekleyemedi. Kara gün ömrü örneği onların ömrü de kısa olur. Beter olsunlar. Bir mahkumu bekleyemeyen fidana fidan, kadına kadın mı derim ben! Ağaç dediğin çınar, sevda dediğin senin ceylan gözlü Fatma'n gibi olmalıdır. Her neyse ötesini sonra anlatacağım.

Özgür'üm, canım benim, bir şey diyeceğim ama gülmeyeceksin. Biliyor musun seni kendimden daha yaşlı ve olgun görmeye başladım. Mektuplarındaki bilgeliğe, oturmuşluğa hayran kalıyorum. Nedenini yine kendi çabamla buldum. Zindanın, güç günün bir günü, düz yaşamın bin gününe bedeldir. Söz konusu buluşu sadece yetmiş yılı devirerek yapmadım. Ee övünmek gibi olmasın ya, aynı zamanda Özgür'ün dedesiyim ben. Şimdi onbir yıl, onbir ay ve de yirmi sekiz günü çarp binle! Ne yaptı? Yaa haksız mıyım yavrum?

Sorma yine bugünlerde sıkıntılarımla boyumu aşıyor. Sakın bana yine "Ah benim acıların çocuğu dedem" deme. Siz gençlerin içeride, benim gibi asıl suçlu morukların dışarıda olması dokunuyor bana. Bu durum, yememesi gerekenlerin sultan sofralarında tıkinması, yemesi gerekenlerin de uzaktan bakmasına benzemiyor mu? Senin anlayacağın içimden kendimi evire çevire güzel bir dövesim geliyor.

Sizleri acılarımıza sadece tanık ederek değil, ortak ederek yetiştirdik. Çünkü kendimiz mutluluğu tanımıyorduk. Gülenlere düşmanlığımızı anlamak zor değildi. Hep başkaları için yaşayan, hiç kendine doğru yürümemiş bir adam düşün. Büyüklerimizin yanında değil konuşmak, su bile içemezdik. Sofranın artığıyla doyduk, büyüklerin eskisiyle örtündük. Hep ertelenmiş umutlarla büyüdük. Onun için ne bize yapılan ne de bizim size yaptığımız yanlışların sayısı tek haneli rakamlara sığmıyor. Hani "Deli bir değil ki tutup bağlayasın, ölü bir değil ki oturup ağlayasın" özdeyişinde olduğu gibi.

Baştan el öpmekle ağız kirlenmez, diyerek el etek öpmeyi öğretiler. Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum diyerek de, köleliğin talimini yaptırıldılar. Giderek ikisinin de tiryakisi olduk. Kölelik pahası öğrendiğimiz okuma yazmayı ise, sadece kendi idam fermanımızın altını imzalamakta özgürdük. Amerika'da zencilerin beyazlardan ileri geçmesine, kilisede ve cephe- de izin verildiği gibi. Çünkü birinde boyun eğme öğretiliyor, ötekisinde ise ölünyordu...

Dünyanın sınırlarının sadece gördüklerimizle sınırlı olmadığını bilmiyorduk. Bilenlerse neyi öğretip neyi öğretmeyeceklerini iyi biliyorlardı. Allah adıyla birlikte korkuyu öğrettiler. Sonra kralların hayatını ve din kitaplarındaki duaları ezberlettirler. Her şeyi öğretip ezberlettirler ama kendi yaşam öykümüzü asla! Bunun bizi yok saymanın başka adı olduğunu çok çok geç anladık. Oysa her insanın bir hayat hikayesi varmış, olmalıymış da. Her insan bitmemiş bir öykü imiş, ezberlenmeliymiş de...

Bir kez korkuyu öğrendik ya, giderek gölgemizden korkar olduk. Korkunun üstüne varmayı değil, korkudan kaçmamız öğütlenmişti baştan. Kaçanın anası ağlamaz. Yiğitliğin onda dokuzu kaçmak, biri ise hiç ortalıkta görünmemektir, denmişti. O gündür bugündür kaçışımız, tabansızlığımız hep o başlangıçla ilgilidir. Ha babam kaçıyoruz! Her şeyin bir sınırı, bittiği yer varmış. Korkunun ve kaçışın ise sınırı yokmuş. Korktukça kaçır, kaçtıkça korkarmışız.

Bir kez kafamızın içine el atmışlardı. Bu kulağımıza fısıldananlar ötekenden çıkmıyordu: “Söz gümüşse sükut altın. Dymadım, görmedim, söylemedim. El için atma canını nara, yak çubuğunu keyfini ara” gibi miskinlik öğütleyen tekerlemelerini günde beş vakit yineliyorlardı. Ne yinelemesi içimize kazıyorlardı. Giderek yanımızda adam boğazlasalar susar olduk. Düşene bir tekme de biz attık. Allahın ondurmadığı kulu, peygamber sopayla kovalamış, dedik. Sevgili yavrum, uzun sözün kisası sonunda işte bu hale geldik. Şimdi sizler içeride, bizler dışarıdayız. Doğru söyle bu işte bir terslik yok mudur?

Yoksa beni papaz önünde günah çıkarmaya debelenen bir yaşlıya mı benzetiyorsun? Haksızlık yaparsın. Çünkü dedenin bilcümle Tanrı ile kul arasına girmişlerle arasının iyi olmadığını bilmelisin. Sözü uzattığımı biliyorum. Bazan kitaplara sığmayacak bir olayı, kısa bir öykü anlatıverir değil mi? O zaman sana ünlü yazar Panait İstirati'den bir öykücük anlatayım: Biri sokak, biri süs iki köpek bir gün bir sokak başında karşılaşmışlar. Biri-birlerinin önce burunlarını, sonra kuyruklarını koklamışlar. Bu

köpeklerin cinslerini anlama ve tanışma yöntemiymiş. Süs köpeği tiksinererek geri çekilmiş: “Öf be amma da pis gerin varmış. Kokuyorsun” demiş. Bizim sokak köpeği alınmış: “Beğenemedin mi bey efendi? Anladığım kadarıyla sen geri zekalının teki-sin. Önce şöyle bir önüme bak. Açlıktan kaburgaları birbirine geçmiş, avurtları çökmüş, tüyleri dökülmüş önü olan birinden, sen nasıl parlak bir geri bekleyebilirsin ki” diye de çıkışmış. Bizim de öncemiz, geçmişimiz vardı. Bizden öncesi öyle olan babalar dedeler kuşağının, sonrası kuşkusuz bizim gibi olacaktı. Ne demek istediğimi buz gibi biliyorsun. Ama hiçbir öykünün suçumu hafifletmeyeceğini de biliyorum. Senden öğrendiğim bir Fransız özdeyişi bilmem buraya uyar mı?

“Bilmemek suç, bilip de tavrı almamak ise cinayettir.”

Her neyse, canım Özgür’üm! Sen cezaevine girerken, ağız kıyılarındaki sarılar henüz silinmemiş, yavru bir kuştun. Taşın sertliğini, ateşin yaktığını, suyun boğduğunu daha bilmiyordun. İhanet, ikiyüzlülük, yalan dolanla tanışmamıştın. Üzerine tek çizgi bile çizilmemiş ak bir kağıda benziyordun. Dünyada tatman, tanışman gereken onca güzellikler varken, biz sana önce işkenceyi, sonra zindanı tattırıp tanıştırdık. Bu hurmayı tatmadan zakkumu, sevdayı tanımadan zulmü zorunlu kılmaktan başka nedir ki?

Yüreğime su serpmek için bazan olanlardan kendimi soyutlamaya çabalıyorum. Bütün bunların suçlusu ben değilim ki! Asıl suçlular belli, elini kolunu sallayarak ortada geziyorlar. Her koyun kendi bacağından asılırmış. Peygaber miyim ümmetini düşünecek? Bana ne olanlardan ve ölenden, yitenden. Kör mü herkes gözünün önüne baksın vb. demek istiyorum. Diyemiyorum. En azından Hint kökenli şu İslam özdeyişi önüme dikiliyor: “Bir mümin köyünde bir kişi acından ölürse bütün köy katildir.”

Senin için bu çocuk yoldan çıkmış, iflah olmaz dedikleri günü dün gibi anımsıyorum. Koskoca devlet peşine düşmüştü. Koskoca devlet bir çocuğun peşine düşer mi? Bu durum devletin ne kadar koskocalığı ile çocuğun ne kadar çocukluğuna bağ-

lıdır. O gün annenle baban daha yoğun perişandılar. Ne yalan söyleyeyim, ben için için seviniyordum. Çünkü bir güreşçinin değeri biraz da hasmının gücüne bağlıdır. Torunun başa güreşirse, sevinmez misin? Beni korkutan tek olasalık vurulma tehlikesi. Peşindeki devlet haksız ve güçsüzdü. Güçsüzler ise acımasız olur ve erken vururdu.

Baban namuslu bir doktor, annense özverili bir hemşireydi. Seni kendileri gibi yetiştirmişlerdi. Namussuzca seslerini çıkartmayıp düzene uysalar, işleri çok da yolunda giderdi. Ama onlar zoru seçmişlerdi. Yani ezilenin, emekçinin, güçsüzün yanında yer almayı!.. Bunun faturası ise dünyanın her yerinde ağırdı. Hanelerine kesilen ceza sana da, bana da hepimize yetti.

Her olayda, her şeyin nasıl başladığı sorulur. Sizinkisi bir kış günü, kimsenin ilgisini çekmeyen küçük bir gazete haberiyle başlamıştı. Evinizde hep herkesin gözünden kaçan haberler yakalanırdı zaten. Haberde serçe kadar canı kalmış bir çocuğun hasatalıktan değil açlıktan öldüğü yazılıyordu. Üstelik durum doktor raporuyla doğrulanmıştı. Haber hipokrat yemini etmişler için kuşkusuz farklı bir anlam taşımalıydı. Fakat senin kadar bir çocuğun böylesi bir haberden bu kadar etkileneceğini kimse beklemiyordu. Doğrusu ben bile o derinlikte düşünememiştim. Canım yavrum, demek ki seni kendimden bilmem kaç yaş büyük görmem boşuna değilmiş.

Sen o zaman ağız kıyılarındaki yavru sarısı silinmemiş bir kuştun. Ateşi, suyu, toprağı, taşı ve sevdayı tanımamıştın. Polisi jandarmayı, tapuyu mahkemeyi hiç tanımazdın. Yasaların güçsüzleri kelepçelemek için güçlüler tarafından yapıldığını ise hiç bilmezdin. Özgür'üm, biricik yavrum. Görüyorsun daldan dala sekiyorum. Delilik ve yaşlılık güzel şeymiş. Saçmaladığın kadar saçmalayabilirsin. Yaşlılığımıza yaslanarak konuyu yine değiştiriyorum. Geçen gün ciddi bir araştırma yazısı okudum. Yurdumuz cezaevleri açısından dünyanın en genç cezaevleri arasında yer alıyormuş. Bu kuşkusuz mahkumların gençlik ortalamasını anlatıyormuş. Üstelik Avrupa dahil, Ortadoğu'nun en büyük cezaevi

de bizdeymiş. Yetmedi, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra, cezaevi yapımına en büyük bütçeyi ayıran ülke Türkiye imiş. Hakkarı cezaevi, bütün il nüfusunu içine alacak kapasitedeymiş. Dahası var, cezaevi operasyonlarında, gözaltı sorgularında, kayıp verme konusunda ise dünya birincisiymiş. Ah benim canım torunum, deden eskiden beri böyle gereksiz işlerle uğraşır bilirsin!

Üniversite sınavlarında istediğin yeri, üstelik yüksek bir puanla tutturmuştun. Bütün ev sevinçten deli olmuştu. Hele ben fırsat bu fırsattır deyip, rakıda ölçüyü kaçırmıştım. Hatırlıyor musun, ninen bile sarhoşluğuma ağzını açamamıştı. Ah o günü hiç unutmuyor muyum? Ninenin gözünün içine baka baka, içeceğim nolasaksa! Var mı bir diyeceğin diye haykırmıştım. Hey gidi günler hey! Gün vardır hayali cihan değer, gün vardır gavur parasıyla on para etmez denen günler, böylesi günler olsa gerek...

Özgür'üm, canım benim! Bak yine unutacaktım. Senin o ceylan gözlü Fatma'an var ya, o eşi bulunmaz bir yavruymuş meğer. ONBİR YIL, ONBİR AY VE YİRMİSEKİZ GÜNDÜR ARSLANLAR GİBİ YOLUNU BEKLİYOR. Ne beklemesi, sen içerde ne kadar tutsaksan, o da dışarıda aynı ölçüde tutsak. Geçen gün şöyle bir ağzını arayayım dedim: Kızım gençsin güzel-sin. Özgürüm'ün ne zaman çıkacağı ise hiç belli değil. Ömrünü ufalayıp bitirme. İnsanoğlu bu dünyaya iki kez gelmez. Evlenmek, çoluk çocuk sahibi olmak, yani mutlu olmak hakkındır, dedim. Sözümü boğazıma tıkadı:

“Sevgili dedemiz mutluluğu nasıl algılıyor bilmem. Bize göre mutluluk, iyiye güzele, doğruya giden yolda verilen mücadelenin tümüdür. Benim yaşadığım mutluluğu ise herkes yakalayamaz. Kişi vardır yüz yıl ömür sürmüştür ama hiç yaşamamıştır. İnsan vardır bir yıl, bir ay, yirmi dört saat yaşamıştır, ama gerçekten yaşamıştır. Ben Özgür'ün yüreğinde bir saat yaşamayı, bin yıl ömür sürmeye bedel sayıyorum” demez mi? Ağzım bir karış açık kaldı. Tuttum alnından öptüm.

Özgür'üm, canım benim! Yarın doğum günün. Tam otuzunda olgun bir erkeksin. Dile kolay, sen içeri gireli tam onbir yıl, on-

bir ay ve yirmisekiz gün olmuş. Kiraz vişne zerdali ve ayva on-
bir kez çiçeğe durmuş. Onbir kez ağaçlar gazel dökmüş. E Tipi,
F Tipi, bilmem ne zıkkımın kökü cezaevleri bile mevsimleri en-
gelleyememiş. Baharda ağaçlar çiçeğe durmuş. Gümüşhane el-
maları ambarlarda mis gibi kokmuş. Ziganaları duman bürümüş,
Kop dağlarını kar kaplamış. AĞUSTOS gelince ne Koplarda
kar, ne Ziganalar'da duman kalmış...

Segili torunum, doktor raporuyla acından öldüğü kanıtlanan
o serçe kadar çocuk, tek sizlerle ödeştiğini söylüyor. Bizleri ke-
sin bağışlamıyor. Zindan yalnızlığındaki bir gün, biz dışarıdaki-
lerin bin gününe bedeldi, değil mi? O zaman senin otuz çarpı bin
gün eden ellerinden öper, alnıma koyarım. Benim canım toru-
num Özgür!..

Korkunun Ev Sahibi

Kum fırtınası çöle inen karanlıkla birlikte başladı. İlk uzaklarda kabaran boz bir toz bulutu şimdi onları içine almıştı. Kapalı bir yere çanını atmayana değil adım attırmak, göz açtırmıyordu. Beş dingilli koca petrol tankeri sonunda pes etmişti. Silecekler iyice işlemez olunca, Erzurumlu Durbaba sağa yanaşıp durdu.

Şoför muavini Mirzali:

“İnşallah bu son seferim olur. Allah bu topraklardan nasibi dipten keser. Düğün hazırlığımı yaptım, buzdolabımın son taksitini ödedim çok şükür. Şimdi kala kala bir tek dikiş makinesi borcum kaldı. Onu da ödedim mi, haşa Allahın aslanı Hazreti Ali gelse beni Irak’a yollayamaz. Erkekçesi korkuyorum agabeg. Kelle koltukta gezmekten bıktım usandım vallahi” dedi.

Durbaba’nın bir gözü tankeri kamçılaman fırtınada:

“Sanki herkes keyfinden geliyor bu cehenneme. Düşmüşüz el kadar ekmeğin peşine, o tavşan biz tazı koşturuyoruz işte. Her yola çıkışımda çol çocukla helallaşırım. Yengene hep bu son diye yemin edip söz veririm, ama sözümde duramam. Sen ne diyorsun Mirzali, içimde şu dışarıdaki kum fırtınasından beter yerler esiyor” dedi.

Kum, tankerin çevresinde su gibi akıp camları zımparalıyor, bitiriyordu. Sileceklerin kuytuları, tekerlerin bir yanı tepeleme kum yığılmıştı. Durbaba:

“Dinime bizim Palandökenlerin kar fırtınasından beter. Hiç böylesini görmemişem babo! Mirzali çay demleyip beklemekten başka çaremiz yok” dedi.

Mirzali yüreklen-di. Ağzında yarım yamalak “Sarı Gelin” tüt-küsü işe koyuldu. Bu arada demliğı temizlemek için azcık arabanın kapısını açmak istedi. Açmasıyla kapatması bir oldu:

“Vıy baboo, sanki insanın yüzüne tüfek saçması sıkılıyor. Ne bu be? Gündüz cehennem sıcağı, gece kum fırtınası.Yetmedi ak-rep, yılan korkusu. O da yetmedi Amerikalı, direnişçi, ölüm korkusu. Yaşanmaz bu memlekette agabeg” diye ustasını onayladı.

Uzaklardan silah sesleri geldi. Sön patlama havan, ya da roketatar olabilirdi. Mirzali besmele çekti:

“Agabeg Amerikalılar yanlışlıkla bizi vurmasınlar? Hani yapmadıkları iş değil, geçen gün ilaç taşıyan bizim tırlardan birini havaya uçurmadılar mı? İt izi kurt izine karışmış bir kez agabeg” dedi.

Durbaba:

“Haklısın yegenim. Kimden korkacağımızı, kime güveneceğimizi şaşırmışız. O yana dönsek Araplar, bu yana baksak Amerikalılar darılıyor. Hani giyinip kuşansam ağa, giyinip kuşanmasam hanım darılıyor, hesabı... Allah sonumuzu hayır etsin bakalım” dedi endişelice.

Durbaba ile Mirzali, Türkiyede Kürtçe bilmeyen birçok Kürt kökenli vatandaşlardan sadece ikisiydi. Şu sıra Irak’ta Kürtçe ve Arapça bilmeyen biri olmak ise zordu. Bu yüzden suçsuz insanların yaşadığı cinayetler sıradan haberlere dönüşmüştü artık. Kerküklü Bahadırın’ın geçen yıl başına gelenler ise, Durbaba’nın belleğinde dün gibi tazeydi. Bahadırın ki, Durbaba’nın can ciğer arkadaşı.

Bahadırın Kerküklü ve Türkmen kökenli bir şofördü. Durbaba’yla tanışmasına Adana dolaylarında patlayan lastiğı neden olmuştu. O günden beri ilişkiyi kesmemişler, arkadaşlıkları dostluğa, kardeşliğe dönüşmüştü. Uzaktan uzağa aileleri de tanışmıştı, ama birbirlerinin yüzünü görüp, dilini anlamadan. Tele-

fonda sesleriyle sevişmişlerdi. Telefonun Erzurum yanında Durbaba'nın eşi Zöhre, Kerkük tarafında Bahadırca'nın Fatıma'sı vardı. Arapça, Kürtçe ve Türkçe karışımı bir tarzancayla, çok yazmayacağını bilseler saatlerce konuşabilirlerdi.

Bahadırca'nın ailesi Kerkük'ün Babil mahallesinde otururdu. Babil mahallesi ise baştan sona Araptı. Böylece anadilleri Türkçeden çok Arapça olmuştu. Bu dil, din dolaşıklığı Irak'ın ezel-den beri kanayan yarasıydı. Bahadırca söz konusu yaranın ne ilk ne de son kurbanıydı.

Zöhre, mor koyun yününden nakış nakış çoraplar ördü Fatımagillere. Tulum peynirleri, Oltu taşı tesbihler yolladı Kerkük'e. Fatıma ballı hurmalar, Seylan çayları gönderdi. İkisi de birbirlerinin memleketlerindeki sıcak ve soğğun boyunu ölçmeden giyisiler paketlediler. Seylan çayıyla kıtlamanın tadını Fatıma düşleyemezdi bile!..

Bahadırca bir seferinde gittiği Adana yolculuğundan dömedi. Zaho yakınlarında suçsuz yere öldürülen kendi gibi bir şöföürün kardeşinin, önüne çıkan ilk Arabı öldürmeye ant içtiğini nereden bilebilirdi ki? Arapça, Kürtçe kendini anlatmaya çalışmıştı. Oysa karşısındaki kör öfkenin gözünü kan bürümüş, Türkçeden başka dil bilmiyordu. Yani Bahadırca'nın konuşamadığı anadilinden başka...

Çölün öfkesi dinmiş, gece susmuştu. Şimdi olanca parlaklığıyla yıldızlar ve derin bir gökyüzü vardı. Yolu yer yer sürgün kum yığınları örtmüştü. Durbaba:

“Yağar eser yolcu yolunda gerek. Hadi toparlanalım” dedi.

Çok uzaklardan savaş uçaklarının sesi duyuldu. Ses giderek homurtuya dönüştü. Derken ses sanki tankere değerek geçti. Mirzali arabanın içinde başını eğdi yassıldı:

“Agabeg ben kimden korktuğumu, neden korkacağımı iyice şaşırmışam. Kürtten mi, Araptan mı, Türkmenden mi yoksa Amerikalıdan mı korkacağım” dedi bağırarak. Durbaba:

“Haklısın yeğenim, yerden göğe dek haklısın. Neredeyse kendimizden korkacak hale geldik. Saddam zamanını da bilirim.

O zaman korkunun ev sahibi Saddam'dı. Şimdi aynı evde Amerika kiracı olarak oturuyor.”

Mirzali uçağın uğultusu kulaklarında, başını kaldırdı:

“Hangisi iyiydi agabeg, o ki sen ikisini de gördün?”

Durbaba dolaştı kaldı. Bahadırca'nın hediyesi nakışlı tak kesini çıkarıp torpido gözüne tepti. Klimanın ayarını sonuna kadar açtı:

“Mirzali sen hep benim aklımı karıştırırsın. Al birini vur ötekine. İkisi de korkunun hanesini korumakta idiler. Eğer ille de birini öne çıkartmak gerekirse, bence Amerika daha iyidir. Neden dersen, ev sahibini evinden çıkartmak zordur, dahası olanaksız gibi bir şeydir. Oysa kiracıyı çıkartmak daha kolaydır. Bugün çıkmazsa yarın mutlaka çıkacaktır. Daha olmazsa tutar kolundan atarsın. Öyle değil mi?”

“Hayır öyle değil?”

“Neden miş o?”

“Ya kolundan tutup atamazsan. Ya kiracının kolu seninkinden güçlü ise! Dağdan gelip bağdakini kovan az mı?”

Durbaba, Mirzalinin yüzüne onu ilk kez görüyormuş gibi iğiyile baktı. Neredeyse elinde direksiyon olduğunu unuttu:

“Ulan Mirzali sen benim başıma bela mısın. Aklımı dolaştırdığın yetmiyor, elimi de dolaştırıyorsun. Bak az kalsın tankeri yoldan çıkaracaktım. Ne demek isityorsun, açık söyle!”

Mirzali yan çizdi, güldü yumuşadı:

“Yok agabeg, olan biz ömrü yol üstüne serilmişlere oluyor da, şey demek istedim” diye kekeledi.

Az ileride yine yolu kesmişler, arama tarama vardı. Bu kez sırat köprüsünü geçmek, Kuran'dan okunacak bir sureye bağlıydı. Okuyamayanların oracıkta gözlerini bağlıyorlardı. Durbaba ile Mirzali Müslüman olmasına Müslümandılar ama Arapça okuyup yazma bilmiyorlardı...

Çıkar Bir Yerden

Cemil öğretmenin hangi cebinde ne olduğunu bütün öğrencileri ezbere bilirdi. Elini ceketinin sağ iç cebine attı mı, yazılı var demekti. Çünkü orada hep sorular bulunurdu. Sol cebe yöneldi mi, anla ki sözlü vardı. Oradan sadece ipek görünümlü süs mendili çıkardı. Dolma, tükenmez ve kara kalemler ayrı ayrı yerlerde dizili olurdu. Döş cebindeki çift renkli tükenmezi sadece yazılı düzeltmekte kullanırdı. Yelek ceplerinden sağı gümüş köstekli serkisof, solu ise yuvarlak silgi içindi. Anahtarlığı, kemer köprüsünden başka yerde kesin taşımazdı. Kibrit cebinde kibrit, pantolonunun arka cebinde her zaman tarak bulunurdu. Kısacası her şeyin bir yeri vardı.

Cemil öğretmenin cüzdanı üstüne rivayetler muhtelifi: Her akşam kağıt paraları ütöleyip yerli yerine yerleştirmiş. Demir paralar şingırdamasın diye kadife keseye koyarmış. Bütün bunlar onu çekemeyenlerin uydurması da olabilirdi kuşkusuz. Fakat ona kitap gibi adam demek varken, adının Cetvel Cemil'e çıkarılması başka bir haksızlık değil miydi? Sınıflar kalabalıklaşıp, bir sıraya beş kişi sıkıştırılınca o da zorunlu olarak herkesin yerini cetvelle bölmüştü. Başka türlü kavgayı önlemek mümkün müydü?

Onun öğrencilerine tertip, düzen ve zamanlama üstüne verdiği öğütler, asıl derse ayrılan zamanı aşardı. En çok da savaş alanında cephanesinin yerini bilmeyen asker örneğini severdi.

“Say ki cephede düşmanla boğaz boğaza gelmişsiniz. Silahınızda mermi bitmiş. Arıyorsunuz fişeklik bomboş. Neden? Çünkü mermiyi fişekliğe değil ekmek torbasına koymuşsunuz. Düşmana az mücadele şu mermilerimi bulayım diyebilir misiniz? Yaa işte böyleyken böyle” derdi keyifle.

Cetvel Cemil, aslen Ağrılı idi. Eşi Sakine Hanımsa Adanalı! Dolayısıyla onlar için sıcak soğuk, tatlı ve acı sözcükleri aynı anlama gelmezdi. Birisi sobayı yakarken, öteki pencereyi açardı. Birisi çaya üç şeker atarken, ötekisi şekersiz içerdi. Onun temel sorunu çay şeker, acı tatlı üstüne değil, asıl düzen tertip üstüneydi kuşkusuz. Gel gör ki bu konuda onu anlaması gereken tek kişi olan eşi de yanlış anlamıştı. Çünkü o ne kadar düzenli ve titizse, Sakine Hanım inadına rahat ve dağınıktı. Hani dünya ateşte yansa bir tutam otu yanmaz denir ya!.. Acil aranan bir gereç için hep “Telaşlanmayın çıkar bir yerden” der geçerdi. Evet çıkardı bir yerden çıkmasına ama, iş işten geçtikten sonra!

Uzun ya da kısa fark etmez, bir yola, geziye çıkacakları zaman, Cetvel Cemili uyku tutmazdı. Sakine Hanımsa trenin kalkmasına beş kala makyaja başlardı. Bu otobüs, tren yüzünden ne kavgalar olmuş, ne boşanmalar gündeme gelmişti. En ilgincini yaşadıkları gün ise, ağlayacakları yerde birlikte gülmüşlerdi: Hemen sepetlemek istedikleri yatılı bir konukları vardı. Onu trene yetiştirmek için acele ediyorlardı. Dahası ikisi hiçbir konuda bu kadar ortak bir görüşü paylaşmamışlardı. İstasyonda sevinçle koşuştururken tren hareket etmiş ve konukların yerine kendileri yolcu olmuşlardı.

Cetvel Cemille eşi Sakine Hanım, iki ayrı dünyanın insanları olduklarını kendileri de bilirlerdi. Bilmesine bilirlerdi de bu iki ayrı dünyada kırk yıl nasıl birlikte yaşadıklarını herkes gibi kendileri de bilmezlerdi. Cetvel Cemil ince düşünüp bunaldığı böylesi zamanlarda:

“Demek ki Kerem ile Aslı aşkı böyle bir saçmalıktan doğmuş olmalıdır” der ve teselli bulurdu.

Sakine Hanımın aradığını kolay bulamaması, biraz da sakladığını iyi saklamasından kaynaklanırdı. Örneğin yazlık giysile-

rin yerini buluncaya dek mevsimin kışa dönmesi, kışılığı bulunca da havaların ısınması başka nasıl yorumlanabilirdi ki? Böyle si zamanlarda Cetvel Cemil işi şakaya döker:

“Bizim hanımın sakladığını bulacak hırsızın alnını karışlarım” derdi.

Yaş altmışı aşınca Cetvel Cemil ipin ucunu koyverdi. Dahası eşini kendine benzetme sevdasından vaz geçip, kendi eşine benzemeye başladı. Kaç kez dış kapının kilidini içerde unutup, kışta kıyamette titrediler. Kaç kez yağmur borularından ikinci kat balkona tırmanırken düşüp orasını burasını incitti. Ama bu son olay sineye çekilir gibi değildi. Üst üste iki yıldır üniversite sınavlarında bir yer tutturamayan küçük oğullarının sınav giriş kartı bulunamıyordu. Oğlan iki gözü iki çeşme, kartı annesine verdiğini yemin billah söylüyor, annesi de bildik rahatlığıya:

“Meraklanma kuzum çıkar bir yerlerden” diyordu.

Sınav giriş kartı gerçekten de çıktı bir yerlerden. Fakat sınavlardan tam üç gün sonra ...

Karın yolları kapattığı yaman bir kış günüydü. Bu kez Sakine Hanım yıllardır yanından ayırmadığı tansiyon hapını bulamıyordu. Üstelik yörede yenisini almak olanaksızdı. Giderek durum ciddileşince, mahallenin yitik bulma uzmanı Pakize Hanım her zamanki gibi imdada çağırıldı. Anahtarı yiten, parası kaybolan, muskası suya düşüp geçersiz olan hep onu bulurdu. O, Cetvel Cemilin evini avucunun içi gibi bilirdi. Kaç kez gece yarılarında gelmiş ve para cüzdanını buzdolabında, anahtarı tahret musluğuna takılı bulmuştu. İlacın yerini o bile bulamayınca, Cetvel Cemil ciddi biçimde endişelendi. Derken elini alnında, yüreğinin üzerinde dolaştırmaya durdu. İvedi izordilini aradı. Nerede eski düzen, eski Cetvel Cemil, bulamadı. En yakın koltuğa çöktü. Sakine Hanım kendi derdini unutup, yardıma koştu:

“Dil altı ilacın nerede” dedi sıkıntılı.

Cetvel Cemil soğuk terler içinde, buruk gülümsedi:

“Üzülme hanım çıkar bir yerden, ama bu fakir tahtalı köyü boyladıktan sonra” dedi...

Avşalı Koca Ahmet

O zamanlar Avşa adası kuş uçmaz kervan geçmez bir deniz çölüydü. Dahası haritada yerini bilen insan sayısı parmakla sayılırdı. Bulutların Karabigaya doğru uçuştığı ve denizin süt liman olduğu bir güz günü Araplar köyünün uyduruk iskelesine görkemli bir devlet motoru yanaştı. Motorda büyük bir adam olduğu haberi ise karaya ayak basan olmadan dört bir yanı sardı. Ada halkı askerlikten ve de balıkçı motorlarına el koyuşundan tanıdığı devletten korkardı. Onlar devletten sadece korkmaz, korktukları kadar da alkışlardı. Adaya yakın geçen savaş gemilerini bile kıyıdan esas duruşta selamlamaları başka nasıl yorumlana bilirdi ki?

Adalılar, adalarına dışarıdan yaklaşan bir sineğe karşı bile duyarlıydılar. Zihinlerindeki kuşku, yüreklerindeki korkuya karşı, kedileri köpekleriyle iskeleye birikirlerdi. O gün daha beter biriktirler. Bu en azından bir kış konuşulacak konu demektir. Görkemli devlet motorundan incek büyük adam kim bilir neler anlatacaktı. Onlar da büyük adamın anlattıklarına bire bin katarak iskeleye gelemeyen yaşlılara, çocuklara anlatacaklardı. İskeleye inemeyen yaşlılar, hastalar, göremedikleri şeyler üstüne bire beş katarak yorumlar yaparlardı. Bildik övütlerini yinelerlerdi. Yine öyle yaptılar:

“Küçücük adaya koskocaman devletin büyük bir adamını yollaması hayra alamet değildir. Herkes adımını ona göre atsın. Ağzınızı kapalı, kulağınızı açık tutun” dediler.

Ada dışı yer görmüşlerin burada ayrıcalığı vardı. Yaşlarına başlarına bakılmaksızın onların sözüne itibar edilirdi. Bir bakıma okumuş, eğitim görmüş adam gözüyle bakılırdı. Onların görüşü de aşağı yukarı yaşlılarınkine benziyordu:

“Devlet, Doğuda rahatını kaçıran Kürtleri, buraya toplayıp karayla iltisimini kesecektir. Yüzme bilmeyen bu adamlar, nafa-ka için zorunlu balık avcılığına başlayacaklardır. Derken tek tek denize düşerek telef olacaklardır. Böylece bir taşla iki kuş vurulacaktır vb...”

Köyün kırk yıllık muhtarını devirerek eski köye yeni âdet koyan Koca Ahmet’in görüşü ise her zamanki gibi herkesten ayrıydı:

“Yakınlarda yaşanan ve adı 27 Mayıs ihtilali olarak bilinen yedi şiddetindeki Ankara depreminin artçı serpintileridir bunlar. Allahın unuttuğu bir adada durup dururken benim gibi bir adamın Türkiye İşçi Partisi denen sosyalist bir partiden muhtar seçilmesi de aynı depremin devamı değil de nedir? Ha TİP’in Avşa adasında muhtarlık kazanması, ha sekiz on şiddetinde bir depremle ada halkının feleğinin şaşması. Elinizi vicdanıza koyup söyleyin, bütün bunlar olacak şeyler miydi?”

Her neyse, halk uyduruk iskelelerine yanaşan bu görkemli motordan inecek büyük bir devlet adamı beklerken, peş peşe tam kırk tane devlet adamı inmez mi? Konuksever ada halkının endişesi anında yön değiştirdi. Devlete ve denize güven olmazdı. Ya deniz bozar da bunca büyük devlet adamı geriye dönemezse! Deneyimleriyle bilirlerdi ki devlet adamını doyurmak ve ağırlamak güç olurdu.

Halk bin bir hesap içinde motordan inenlerin başını, en büyüğünü arıyordu. Öyle ya kırk büyük adamın bir de en büyüğü, başı olmalıydı. Sonunda götlü göbekli, orta yaşlı çıplak başlı, kravatlı birini gözlerine kestirdiler. Devletin En Büyük Adamı olsa olsa bu olabilirdi. Anında el sıkma kuyruğu oluşturuldu. Ada hal-

kı nedense korktuğu devletin elini sıkmaya bayılırdı. El sıkma yarışı genellikle küskünlükler, kırgınlıklarla biterdi. Yine öyle olmuştu... Yok sen benden önce devlet eli sıkacak adam mısın? Yok sıkarken devletin eli öyle sallanmaz böyle sallanır, diye...

Koca Ahmet oldum olası devlet eli sıkmayı sevmezdi. Onun her işi elden aykırı olurdu ya! Fakat bu kez kaçamamıştı. Muhatar olduğu için ite kaka kuyruğun ta başına geçirilmişti. En Büyük Devlet Adamının elini nasıl sıkıyorsa, adam: “Sizi bir yerlerden gözüm ısıyor” demek zorunda kalmıştı.

Söylentilerin, rivayetlerin hesabı yoktu. Fakat bu En Büyük Devlet Adamının dilinden anlayan da yoktu. Ortalıkta kimsenin ne anlama geldiğini bilmediği bir sözcük dolaşıyordu. “TURİZM” Adanın en cin fikirli, kül yutmazların görüşü, devlet motorundan bu kılıkta birisinin karaya ayak basmadığı biçimindeydi. Fakat En Büyük Devlet Adamının herkesin duyacağı biçimde:

“Büyük devletimizin yolladığı TURİZM hadi hepinize hayırlı uğurlu olsun” deyişi boşuna mıydı?

Sadece ada dışı görmüşler değil, önüne gelen Turizm konuşmaya başlamıştı. Hele askerliğini bahriyeli olarak yapmışlar iyice turizm uzmanı kesilmişti:

“Devlet işine şeytanın bile aklı yetmez, dokunduğu yerde ot bitmez ama bu iş başkadır. Turizm, kökleri gökte, dalları yerde tuğba ağacıdır. Ye ye bitmez meyvesi, yat yat eskimez koyu gölgesi... Amerika, Avrupa turizmle kalkınmış, İsrail devleti turizmle kurulmuştur. Turimsiz bir ülke, sittin sene adam olmaz” diyorlardı.

Koca Ahmet’in ise sanki ağzı kilitlenmişti. Herkes de inadına onun ne diyeceğini merak ediyordu. Sonunda o da patladı:

“Ulan sizi bu kafayla değil turizm, Allahın oğlu gelse kurta ramaz. Hayvanlar koklaşa koklaşa, insanlar konuşa konuşa demişler. Turizm insanları konuşturarak kavgayı azaltır, barışa hizmet eder, doğrudur. Ama kalkınma, kurtulma turizm murizm işi değil, bir düzen işidir. Ona da şimdilik sizin aklınız tövbe yetmez” deyip çıkmıştı.

Dinleyenler, her zaman olduğu gibi Koca Ahmet'in dediklerinden yine pek bir şey anlamamıştı. Bu kez anlamayışları biraz da kim ne derse desin Turizm işinin akıllarına yatışındandı. Üç ay çalışıp dokuz ay yan gelip yatmak, sarışını esmeri yedi düvelin kızlarına yakından bakmak, kimin aklına yatmazdı ki? Üstelik adalı olmak zor zenaatti. Kış yaz kışı ıslak balıkçılık, insanı ne doyuruyor ne öldürüyordu. Bağ bahçe işi dersin suyu kıt adada rezillikti. Turizm olsa olsa şimdiki hayatları kadar kötü olabilirdi. O zaman En Büyük Devlet Adamının gönlü hoş edilmeliydi. Dahası peşine takıp geldiğı kırk kişinin de kahrını çekilmeliydi. Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez, özdeyiş ne gün için söylenmişti? Yoksa getirdiğı Turizmi, devlet motoruna yükleyip gerisin geri götürebilirdi..

Adakarası üzümlerinden yıllanmış Avşa şarapları su gibi içildi. Aziz misafir işi kırlangıç balığı çorbası, tavşan yahnisi, körpe oğlak çevirmesi yemekler yapıldı. Dillerin dolaştığı, göbeklerin şiştiğı sıra En Büyük Devlet Adamı ince sesini yükseltiverdi.

“Sevgili vatandaşlarım, aynı zamanda adalı hemşehrilerim. Hemşehrilerim diyorum çünkü ben de aslen İzmirliyim. İzmirle Avşanın arası ne ki? Hepimiz aynı denizin balıklarıyız. Çanak-kale boğazı Ege ile Marmara denizini yani bizi birleştirir. Yalnız bizi birbirimizden uzaklaştıran küçük bir ayırım var. İzmirli İzmir, Avşalı Avşa kadar düşünür. Yani herkes kendi adası, kendi tarlası, varlığı kadar akıllı ve büyüktür. Bu bakımdan sizler turizmi anlayamazsınız. Turizm işi büyük düşünmek işidir. Çok çok akıl ister” dedi ve bir alkış koptu. Koca Ahmet'in yüzünden düşen bin parçaydı. Gövdesi kadar iri sesiyle:

“Bayım herkes adası, yani tarlası kadar değil, kafası kadar düşünür. Öyle olmasa bizler böyle olur muyduk? Yani sizi alkışlar mıydık” deyiverdi.

En büyük Devlet Adamı, içtiğı adakarası şarabından beter kızardı. Koca Ahmet'in muhtarlığını çoktan unutmuştu:

“Sen kimsin, tahsilin var mı” dedi.

Koca Ahmet yaz kış açık bağı, şapkasız başıyla gülümsedi:

“Var bayım, halk üniversitesi mezunuyum.”

Onu tanıyanların yüzünde ürkek bir gülüş büyüdü. En Büyük Devlet Adamı bunu yakaladı ve kızarmışlığı öfkeye dönüştü:

“Sen Turizm nedir bilir misin?”

“Hayır bilmem, ama üç aylık bir turizm mevsimi olan adamı zı, dokuz aylık tembelliğin beslemeyeceğini iyi birim. Yani üretimden uzaklaşan insanın her türlü çürümeye açıklığını da iyi bilirim. Yanlış anlaşılmasın ben turizme karşı değilim. Tek başına turizmin sorunu çözemeyeceğini vurgulamak istiyorum” dedi.

En Büyük Devlet Adamı dolaştı, ne diyeceğini kestiremedi. Sonra:

“Sen aslen nerelisin hemşerim” diye sordu. Koca Ahmet rahattı:

“Dedemin babası aslen Bulgaristan muhaciriymiş.” En Büyük Devlet Adamı rahatlamıştı:

“Hımm anlaşıldı” diye bıyık altı gülümsedi.

Kalabalıktan ürkek bir ses:

“Efendim kusura bakmayın, muhtarımız biraz Türkiye İşçi Partisindendir de” diye kendince çok anlamlı bir espiri yaptı.

Başta En Büyük Devlet Adamı ve kırk adamı bu görüşü ayakta alkışladılar Fakat alkış malkış En Büyük Devlet Adamının öfkesini yatıştıramamıştı.

“Muhtar sen yoksa turizm düşmanı mısın?”

Hayır bayım, ben cehaletin ve bilgisizliğin düşmanıyım.”

En Büyük Devlet Adamı yine kendisini altta kalmış hissetti:

“Üretim tüketim, emek sermaye, bütün bunlar malum çevrelerin sözleridir. Sizin gibi asil Türk ve müslüman evlatlarımızı böyle şeylerden tenzih ederim. Balık malık, üzüm müzüm, karpuz marpuz sizin geçiminizi sağlıyor muydu? Yani karnınız doyuyor muydu?”

Yoğun bir: “Hayır, doyurmuyordu. Açtık aç” çığlığını duyunca o, iyice coştı. İlk horozlar öterken En Büyük Devlet Adamı halen konuşuyordu...

Olacak bu ya hava bozmuş, En Büyük Devlet Adamı ve kırk

kişilik ekibi üç gündür tavşan yahnisi, oğlak çevirmesi, uskumru lüfer ızgarası ve de adakarasıyla beslenip duruyorlardı. İlk gün çok sözünü ettikleri dönüş hikayelerini çoktan unutmuşlardı. Dahası içlerinden “inşallah bu deniz bir ay düzelmez” diye dua etmedikleri ne malümdü! Kıyı Çayevinde alçak sesle konuşmalar da bir yandan başlamıştı. Gerçekte alçak sesli konuşmacılar halk arasında hep bulunur. Ama o alçak seslerini yükseltmeyi bir türlü beceremezlerdi. Ya da düşüncelerini seslendirecek bir fedai beklerlerdi. Şimdiki fedaileri Koca Ahmetti:

“Böyle giderse sizin turizmciler Adada tavşan soyunu kurutacak. Allaha dua edin de havalar düzelsin” deyince gizli gülüşmeler ortaya döküldü. Koca Ahmet’e muhtarlığı kaptıran taraftan biri:

“Muhtar sen de Tanrı misafiri falan tanımıyorsun haa! Karşıdakiler koskocaman devlet adamları. Ha devlete, ha adamlarına karşı gelmişsin ne fark eder? Bu sözlerin kulaklarına kaçarsa hanyayı konyayı o zaman görürüz” dedi.

Koca Ahmet bozuldu:

“Arkadaşım, kimin neresine ne kaçarsa kaçsın, umurumda değil. Ayrıca turizm deniz, kum, güneş, yani iklim, doğa demekse, bunu da kimse peşine takıp götüremez. Rahat olun” dedi. Eski Muhtar yanlısı direniyordu:

“Devlet, bu En Büyük Adamının bir dediğini iki etmezmiş. Kendisini Erdek’ten, Balıkesir’den tanıyanlar var. Adamıza binde bir uğrayan Anka kuşudur, şanstır bu. Gönüllerini hoş edersek, bakarsın iyi rapor verirler.” Başka birisi:

“Doğru söylüyor, gönüllerini hoş edersek, bakarsın okul, yol, su, sağlık ocağı sorunumuzu da çözerler” diyerek onu destekledi.

Kıyı Çayevinde umutlar, yakınmalar kavgaya dönüşeceği sırada, iyice alçaltılmış başka bir ses:

“Susun susun, turizmciler bu tarafa geliyor” diye fısıldadı...

Yıllar göz açıp kapayıncaya dek geçmiş ve turizm olanca tan-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

tanasıyla Avşa adasına gelip oturmuştu. Alt ve üst yapısız gecekondu bir turizm, öylesine sere serpe oturmuştu ki, yerli halka oturacak yer kalmamıştı. Hele o canım Adakarası üzüm bağları, mis kokulu şeftali kayısı, ikiz içli badem ve zeytin ağaçları iyice ortalıktan silinmişti. Koyunlar, keçiler, atlar eşekler de terk etmişti Adayı. Eskiye anımsatan sadece Abdi Aganın kır beygiri ile martılar kalmıştı. Onlar da balık tutmayı unutmuş, asalak çöplük kargalarına dönüşmüştü artık...

Önceki yaşamları üretmek ve bölüşmek ahlakı üstüne olmuş halkın, üretimsiz parayla tanışınca feleği şaşmıştı. Dönümle ölçülen tarlaları metreye dökülünce de ellerinde avuçlarında ne varsa parselleyip satmışlardı. Buna satmaktan çok dışarıdan gelen tüccarlara kaptırmışlardı demek daha doğru olurdu. Yaşanan panayır bolluğunun bir gün biteceğini düşünenlere ise deli gözüyle bakılmıştı. Koca Ahmet baştan beri bu üç beş aykırı düşünenlerden birisiydi. Çok geçmeden devran dönmüş, gerçeğin acı yüzü ortaya çıkmıştı:

“Turizm bir kültür işidir. Bu kültür ise henüz ne bizlerde ne de turistlerimizde var. Turizm sadece kumda yatmak, suda yüzmek, sabahlara kadar müzik adı verilmiş anlamsız gürültülerle tepinmek değildir. Gelin bağınızı bahçenizi satmayın. Turist gökte uçan bir kuştur. Gökteki kuşun yumurtasına yerde tava tutulmaz. Bakarsınız gelmez. Memleketin ekonomisi belli. Yiyecek ekmeği bulamayan milyonlar gezmeyi tozmayı düşünemez. Devletin borcu gırtlakta, işsizlik dersin boyumuzu çoktan aşmış, boğuluyoruz. Biz üretimimizi sürdürelim de turist yine gelirse gelsin. Sonra Adamızın turizm mevsimi çok çok üç aydır. Hiç üç ay dokuz ayı besler mi?”

Gelip geçen turistlerin vur patlasın havasına kapılan yerli halk, gerçekle düşü karıştırır olmuştu. Hele gençler, çocuklar iyice çileden çıkmışlardı. Tembelliği içselleştirmiş, dahası yüceltir olmuşlardı. Turistler gibi yiyip içip, eğlenmek istiyorlardı. Üç ayın tez biteceğini, kışın sokaklarında in cin top oynayan Adalarında kendileriyle baş başa kalacaklarını düşünemiyorlar-

dı. Gerçekle yüzleşince de birbirleriyle didişmeye başlıyorlardı. Daha doğrusu birbirlerinin üç kuruşlarına göz dikip habire kumar oynuyorlardı. Yediden yetmişe, erkeği kadını kumar hastalığı sarmıştı. Eskiden yediveren üzüm, yarma şeftali, kırkağaç kavun yetiştiren, nakış nakış çeyiz düzen kadınlar, şimdi sabahlara dek fal açıp, okey şakırdatıyorlardı.

Ada dışından parsel parsel yer kapatan yabancılardan mülküne sahip çıkan pek azdı. Her yan dikenli telle çevrilmiş boş arazi doluydu. Böylece el değmeyen toprak tezden yozlaşıyor, dikenlerle kaplanıyordu. Söz konusu perişanlığa direnen sınırlı yeşillikler de her yıl çıkarılan cehaletin yangınlarında can veriyordu. Günlerce süren bu yangınlarda sadece makiler, yabani incirler yanmıyor, dağ taştaki bütün canlılar da yanıyordu. O güzelim ada tavşanlarının soyu kurumuştı. Başka yerlerden getirilecek damızlık tavşanlardan söz edilir olmuştı.

Ülke genelinde yaşanan olumlu ya da olumsuzluklar, doğal olarak anında Adayı buluyordu. Son yıllarda azalan turist sayısı bunun en açık göstergesiydi. Ayrıca kısa süreli gelenler de neredeyse yemeden yaşıyorlardı. İşsizlik nedeniyle yerli halktan Adayı terk edenler çoğalıyordu. Bu arada eski yürüyüşünü bozmayanlar da vardı kuşkusuz. Bunların başında da Koca Ahmet vardı. Tarımla uğraşısını daha da geliştirmiş, değil Ada bütün bölge düzeyinde örnek bir bahçe oluşturmuştu. Bir elinde kazma kürek, bir elinde kitap boyuna çalışıyordu. Onun okumaları sadece tarımla da sınırlı değildi. Edebiyat, sosyalizm, uzay, inanç ve insana ilişkin eline geçen her şeyi büyük bir açlıkla okuyordu.

Koca Ahmet'in bahçesi Yahya Bağları mevkiindeydi. Burası önceden taşlı dikenli, dev taş ocağı çukurlarının bulunduğu verimsiz bir araziydi. Araplar köyüne yaya olarak yarım saat, bilemedin kırk dakika çekerdi. Fakat bu ölçü kuşkusuz Koca Ahmet için geçerli değildi. Onun ölçüleri kendine göre olurdu. Tek kişilik yemek yer, üç kişilik iş yapardı. Bunu nasıl başardığı sorulunca pek mutlanır ve şu yanıtı verirdi:

“Eğer çok yiyenler, çok yakanlar çok üretseydi, oburlarla savaşıp tankları en çok üretenler olurdu. Bir tank tam elli tane tankın törün yaktığını yakar ama hiçbir şey üretmez” derdi.

Koca Ahmet’in bahçesi haklı ününü durup dururken yapmıştı. O güçlü bedeni ve olağanüstü gayretine bir de sevgiyi katıyordu. Her fidanla konuşur, okşar sevişirdi. On kişinin kaldıramayacağı irilikteki kayaları kaldıraç sistemiyle hizaya getirmiş, teraslar oluşturmuştu. Duvarların dibine çevreden topladığı kekik, geven, katırtırnağı pürlerini basmıştı. Onların üzerine de vermişti toprağı. Böylece belki iki yüz dönümlük araziye islah etmişti. Bütün bunların insan gücüyle olduğuna görenler inanmıyordu. İnsanları şaşırtmak oldum olası Koca Ahmet’in hoşuna giderdi:

“Şimdi size fil mi güçlü insan mı desem fil dersiniz, değil mi? Oysa insan bütün canlıların en güçlüsüdür. Bir vincin gücünü düşününüz. Fakat ahmaklar yine de fil güçlü diye direnebilirler” der ve keyifle gülerdi.

Gerçekte bunun en güzel kanıtı Koca Ahmet’in kendi bahçesi değil miydi? Bir ucu kel bir tepeye dayalı taşlı dikenli bu dağ başının, bu hale geleceğini kim kestirebilirdi? Şimdi şeftalinin beş tür-lüsü, elmanın armutun kokulusu, kayısının şekerparesi, üzümün gülgülüsü buradaydı. Ya o badem iriliğindeki aşılı Antepfıstıkları!

Koca Ahmet’in dini imanı bilimdi, teknikti. Bahçenin en yüksek tepesine rüzgar enerjisi için bir pervane oturtmuştu. Bununla kışın taş ocağı çukurlarına biriken suyu bahçesine taşıyordu. Adanın oldum olası tatlı su sorunu vardı. Meyvelerin su kaybını önlemek için de bir yöntem geliştirmişti. Deniz kıyısından topladığı yosunları, yeşil sazları getirip ağaçların dibine seriyordu. Bunlar güneşin etkisini azaltıp, toprağı serin tutuyordu. Sulama konusunda en gelişmiş yöntem olan damlama tekniğini kullanıyordu. Ama önce su kaybını önleyerek, koruyucu hekimliğini başa almıştı. Ayrıca su basıncının borularla ulaşamadığı yükseklerle de ters çevrilmiş pet şişeler dizmişti. Tarım, sulama tekniği konusunda faşist diye sevmediği İsraililere hayrandı. Kubitzenen devlet tarım işletmelerini avucunun içi gibi biliyordu:

“Kardeşim adamlarda kafa var. Damlama yöntemiyle sula-maya öyle bir düzen getirmişler ki, kılcal borular derenin taba-nına da, tepenin başına da aynı basınçla su veriyor. Aşağıya iki damla, yukarı tek düşürmüyor. Şöyle ki bizim bildiğimiz bileşik kaplar yasasını aşmışlar. Çünkü onların tarım mühendisleri tar-lada, bağda bahçede, bizimkiler masa başında zaman geçiriyor-lar. Ben elma ile armut fidanını ayıramayan mühendislerimizi gördüm. Varın ötesini siz düşünün” diye de hayıflanırdı.

Koca Ahmet fidanlarının bakımına verdiği emeği, kendi zi-hinsel gelişimine de verirdi. Bahçenin ortasındaki çatal erik ağa-cının altı onun sadece yatıp kalktığı mekanı değil, aynı zamanda okuluydu. Her dalın arasında ya bir kağıt tomarı bulunur, ya da kitap poşeti sarkardı. Onun ekmeği, çayı, tuzu şekeri ile kitapla-rı iç içe olurdu. Bu anlamda anlatmaya doymadığı bir de anısı vardı. Anısına geçmeden onun çeyiz sandığı iriliğindeki antenli radyosunu es geçmek olur mu? Radyo yirmi dört saat açık ve Bİ-ZİM RADYO adlı sosyalist bir istasyona ayarlı dururdu. Ara sı-ra BBC ‘yi de emperyalistlerin ne dediklerini öğrenmek için din-lerdi. Anısı anıyen dinlediğim gibi:

“Yoldaş bir gün öğle yemeği için eriğın dibine çöktüm. Tam elim ekmeğe uzanırken Bizim Radyo, Nazım Hikmet’in –Varna şiirini– okumaya durmaz mı? Ekmeği ısırıyorum, dişliyorum bir türlü dişim kesmiyor. Meğer ekmeğ diye yanımdaki kitabı ısır-yormuşum. Var ötesini sen düşün!.. İlkin kendi kendime güldüm. Sonra hüznlendim, dokunsan ağlayacağım. Bir yandan da gö-ren olsa bu adam iyice kafayı yemiş derler diye çevreme bakını-yorum. Zaten diyorlar ya! Öyle değil mi yoldaş, bu millet ken-dine benzemeyene ya deli, ya da peygamber demiyor mu” de-mişti.

Koca Ahmet Bahçesindeki Çatal Erik ağacı, yılların akışı içinde sanki dibinde yaşayanı fark etmişti. Dallarını dikine değil, aşağı aşağı çadırlamıştı. Her dalından sarkan bir kitap paketi, ek-mek poşeti ve de ilaç şişesiyle o ağaçtan çok eve benzerdi zaten. Esnekliğini yitirmiş yatağa doğru uzamış dal ise daldan çok Ko-

ca Ahmet'in bir parçasıydı. Bazan uykuda sarmaş dolaş bir sevgili, bazan hasta bacağıının sızısını dindiren doktor, bazan da yağmura, yele karşı barınaktı. Çokcası da bir yudum su almaya dermansızlaştığında ağzına bir erik attığı en yakın cennet bahçesi!..

Koca Ahmet bu kez Adalıyı gerçekten şaşırtmıştı. Taşlar arasındaki işe yaramaz çitlembik ağaçlarına Antepfıstığı aşilayarak badem iriliğinde fıstıklar elde etmişti. Oysa baştan herkes –delidir ne etse yeridir– diye gülüp geçmişti. Ağacı yormamak için bir ağaca üç ayrı zamanda yetişecek şeftali cinsi aşilayarak da kendini şaşırtmıştı. Bunun öteki adı bir taşla üç kuş vurmaktır. Çünkü bir yandan pazarlama süresi uzuyor, bir yandan ağaç yorulmadığı için meyveler daha irileşiyor ve de kazanç çoğalıyordu. Şimdi Avşa pazarında Koca Ahmet şeftalisi, Koca Ahmet fıstığı ve Koca Ahmet adı vardı. Bu ad aynı zamanda hormonsuz üretim ve güvence de demekti.

Koca Ahmet, bitmez tükenmez bir öyküydü aslında. Oğlu Gürcanı kendi yiğitliğinde yetiştirmişti. Gürcan babası gibi üretiyor, daha güzeli onun gibi okuyordu. Pancar motorundan oluşturdıkları uydurma traktörle keçi çıkmaz yokuşları aşip, ürünlerini Avşa pazarına günü gününe o ulaştırıyordu. Onlar baba oğul dört mevsim Yahya Bağlarındaydılar. Araplar köyü değil ama gazinolar Gürcanı, kahveler Koca Ahmet'i çoktan unutmuştu. Bu durum ise Koca Ahmet'e hem dost hem düşman kazandırmıştı. Körler mahallesinde oturanların, çevrelerinde gören göz istemedikleri gibi. Daha hızlı koşmak yerine, rakibini çelmelemek gibi!.

Giderek köyde Koca Ahmet, kırdaki bahçesi yalnızlaşmıştı. Bahçe çölde bir su başı, vaha konumundaydı. Düşmanının çokluğu biraz da bundandı. Sadece ipini koparan hain, hırsız değil, acıkmış, susamış kurt kuş da onun başındaydı. Örneğin Adanın en sevimli yaratıkları tavşanlar bile Bahçenin baş belası kesilmişti. Yeşilliğin tüketildiği adada tek sığınak olarak orayı görüyorlardı. Koca Ahmet'in kurduğu tuzaklar, taktığı ziller, para etmiyordu. Gün battı mı dört bir yandan saldırıya geçiyorlardı.

Avşar Adasına Ömer Kaptan motorundan karaya ayak basan her kişi, iki adı bilmek zorundaydı. Bunlardan biri kitaplı bilge Koca Ahmet, biri de kitapsız ermiş Abdi Ağa idi. Bu adları herkes gibi ben de öğrenmiştim. Her Adaya gidişimde birine kitap, birine hediye olarak lokum götürürdüm. Abdi Ağanın dişleri yoktu. Yenisini yaptırmak ise bir Adalı için büyük lükstü. Kitabı görünce Koca Ahmet'in ağzı, Abdi Ağaninkinden çok sulanırdı. Koca Ahmet kollarını Ada kadar açarak:

“Gel yoldaş gel, nerelerdesin” der ve yıkarken değil sıkarken öldürecek kadar sıkardı. “Bu Ada giderek küçülüyor mu ne? Ne okuyacak kitap ne konuşacak adam kaldı...” gibi ince espirisini yapıştırırdı. Sonra getirdiğim kitap paketine saldırır ve:

“Bakayım bana ne azık getirdin? Sizin gibi yılda bir gelen dostlar da olmasa bu dağ başında acımızdan öleceğiz” der, sonra kitapları sayfa sayfa koklamaya dururdu. Sanırsın bir demet kır çiçeği kokluyor.

Koca Ahmet'in cennetten bir köşe kadar güzel olan bu yurduna neden çöl dediğini ben anlardım. İnsansız, dostsuz bir yer, evet cennet olsa da çöl sayılırdı. Koca Ahmet konuşacak birini buldu mu susmak bilmezdi. Oysa gerçekte o hiç de konuşkan biri değildi. Dahası köylüler onun kimseyle konuşmadığından yakınırdı hep. Geldim geleli, ağrıyan bacağı eriğin alçak dalına rasgele bir bezle asılı, boyuna konuşuyordu. İri ve hep yalın ayaklarına takıldım. Bunca toz toprak içinde ve bu kadar temiz ayak, olacak şey değildi. Ayağı askıda olduğu için yarım oturduğundan dolayı özür dileyerek:

“Dağlar taşlar, kurtlar kuşlar, meyveler otlarla konuşur oldum yoldaş. Avşar'ya, Araplara iniyorum bunca kalabalığa karşın konuşacak adam bulamıyorum iyi mi? Turistlerle konuşmayı deniyorum. Dilini bilmediğim yabancılarla! Onlarla bizim yerli turistlerden daha iyi anlaştığıma kendim de hayret ediyorum. Sonra da hemen bahçeme kaçıyorum. Bizim insanımız okumuyor. Ha ot ha okumayan insan, yanlış mıyım yoldaş” diye yakınırdı.

Bir gün yine konuşmaya doyamadığı bilimsel dünya tarımını anlatırken öfkелendi:

“Bu ziraat bilmem ne fakültelerini süs olsun diye mi açıyorlar? Tarım ülkesiymişiz. Hani dünya tarımına ne verdik? Parmak kadar Hollanda bize tanesi bilmem kaç dolardan hıyar tohumu satıyor. Yazıklar olsun bizi yönetenlere. İşin gerçeği, yazıklar olsun böyle yöneticileri seçen bizim gibi halka” dedi.

Bu son görüşmemizde onu biraz yorgun ve umudu kırık görmüştüm. Oysa o hep gürül gürül olurdu. Ne o hayırdır, bir durum mu var anlamında göz kırptım. Yine kocaman kollarıyla “vay benim can yoldaşım” diye sarıldıktan sonra kolları yana düştü:

“Yoldaşım, bağ bağın ev evin bekçisi, koruyucusudur, demiş atalar. Doğru demişler. Ne kadar çabalarsan çabala tek taştan duvar olmuyor. Herkes bahçe yapmayınca tek senin bahçen cennet olsa hükümsüz kalıyor. Çünkü sadece insanların değil, hayvanların bile gözleri üstünüzde. Pes edeceğimden korkuyorum. Benim pes etmem bir şey değil, çalışmanın, üretimin yenikliği özellikle tembeller için kötü örnek olacak...”

Derince iç çekti. İri bir armudu dalından koparıp koluna silecek bana uzattı:

“Hormonsuzdur ye” dedi.

“Ben armudun değil, düşüncenin hormonlusundan korkarım” dedim ve gülüştük.

Giderek onun hormondan, fenni gübreden, kimyasal atıklardan, doğanın hoyratça kirletilmesinden daha çok yakındığına tanık oluyordum. Ayrıca satır aralarında insana yönelik umut kırıklığı da mı vardı ne? Erik ağacında asılı duran tek bacağı için yeniden yeniden özür diledi. Doktor böyle oturmasını söylemiş. Gönlünü alacak sözler ettim. Sağlıktan önemli bir şey olmadığını yineledim. Koca Ahmet’in aklı fikri takıldığı yerdeydi:

“Çürüttüğümüz doğa da doğal olarak bizi çürütüyor. Bir ada da tek bahçeyi yaşatmak nasıl zorsa, tek insanı, tek düşünceyi yaşatmakta öyle zormuş. Bunu kendi yaşamımla kanıtladım. Düşüncemde insan bulamadığım için köyden öteki insanlardan koptum. Ve böylece hiçbir şeyin tek başına yaşayamayacağını

bir güzel anladım. Biz eğri cetvelle doğru çizgi çizmeye uğraşmışız. Atalar bunun mümkünsüzlüğünü yıllar önce söylemişler. Bu sistemde doğru dürüst bir bahçe bile yeşertilemeyeceğini! Bu gerçeği bencileyin kaç kişi anladı dersiniz?”

Koca Ahmet daldan dala atlar gibi görünse de, gerçekte bir bütünü anlatıyordu:

“Yoldaş, can dostum benim, insan bildiği öğrendiği kadar mutlu, yine bildiği kadar da mutsuz olurmuş. Bazan keşke şu bildiklerimi okuyup öğrenmeseydim, diyorum. Ortada bozuk çürük bir motor var, millet ha babam de babam, kaporta boyuyor. Bakıyor olmadı teker, lastik değiştiriyor. O da olmadı şoförü al aşıyor. Motoru değiştirmek kimsenin aklından geçmiyor...”

Ben hayran onu dinlerken, zilli tuzaklara bir tavşan düştü. Şu ahmağı kurtaralım diyerek Koca Ahmet Çatal Erikte sallanan bacağına çözdü. Zil beni de dalgınlığımdan sıyırmıştı:

“Umutsuzluk yok dostum. Başlatanlar başlattığı her işi sona erdirmek zorunda da değiller. Bu bir erdem, bayrak yarışıdır. Yorulan kıyıya çekilir ve geriden gelen koşuyu sürdürür. Senin örmeye başladığın duvarı oğlun Gürcan tamamlar. Şabanın peşinden Merin, Terzi Necatinin arkasından Sinanın geldiği gibi...

Hem köylülerdeki kıpırtıyı izlemiyor musun? Senin otuz kırk yıl önce gösterdiğin yöne bakmaya başladılar. Yeniden bağ bahçe işine yönelenler var. Tek başına üretimden kopuk bir turizmin yaşamı kotarmaya yetmediğini sonunda anlamaya başladılar. Daha önemlisi bitek arazilere beton yığını turistik yapılar konurmanın sakıncasını gördüler. Toprağı üretimden koparmakla, insanın bir yanını felç etmenin aynı anlama geldiğini kavradılar. Bütün bunlarda senin payın var. Olanları halik bilmiyorsa, balık biliyor” diye onu ve kendimi teselli etmeye çalıştım.

Koca Ahmet, gözlerimin ta içine sorulu baktı:

“İnanmak istiyorum yoldaşım, söylediklerine inanmak istiyorum. Meğer insanın uyanması ne kadar zormuş. Zor ama güzel iş değil mi? Hele bir de uyanmışlığını görmek mutluluğun öteki adı olmalı değil mi” dedi.

Tepede kabaran rüzgar, pervaneyi hızlandırdı. Yakınlardan su sesi geldi kulaklarımıza. Bir kaplumbağa üzüm omcasına doğru ivedi yürüyordu. Koca Ahmet:

“İşte üzümün en büyük düşmanlarından birisi daha. Ne yap-sın doğa dengeyi öyle kurmuş. Çoğu bağ sahibi zalımlar bu hay-vanı sırtüstü çevirir giderler. Kendi kendine ters dönemez. Böy-lece ya karıncalara, kurda kuşa yem olur ya da açlıktan ölür hay-vancık” dedi.

Dışı iyice kararmış çaydanlıkla, çalı çırpı yakıp çay demle-dik. Güneş çoktan batıya sallanmış, ortalık serinlemişti. Biraz-dan tavşanlar Koca Ahmet Bahçesine doğru hücumla geçecekti. Fakat insan oğlunun tuzaklarını hesap etmeden...

Son yaz Avşa'ya iner inmez yine ilkin Onu sordum. Sustular! Anladım ki Avşa Adasının Koca Ahmet'i yoktu artık. İçim cız etti. Doktorlar motornöron, bilmem ne demiş. Ne derlerse desin-ler, küçük Adaya sığmayacak kadar büyük bir yürek susmuştu. İnsanın hası şeftali, elma, armut kadar kolay yetişmiyordu. Yeni bir Koca Ahmet kim bilir kaç zaman sonra yetişecekti?

Ben onun çaresiz hastalığının gerçek teşhisini çoktan koy-muştum. Çevresince anlaşılamayan insanın, ölümcül yalnızlık hastalığı! Evet Koca Ahmet'i aramızdan bir çırpıda sıyrıp alan illet buydu. Şimdi Yahya Bağlarında yoktan var ettiği o cennet köşesi bahçesi de aynı hastalığın pençesindeydi. Çevrede benze-ri olmadığı için ipini koparan lumpen, turist soluğu orada alıyor-du. Üstelik yiyip içtiklerini, kırıp dökerek, hoyratça yapıyorlar-dı. Bunun bir emek ürünü olduğunu, bir maliyeti bulunduğunu hesap eden pek yoktu.

Avşa iskelesinde dikilip kalmıştım. Bir an Adayı bomboş al-gıladım. Oysa her yan insan kaynıyordu. Gürcan dolaşıklığını anlayıp, beni yeniden uyardı:

“Üzülme baba dostum, amcam! Babam yok ama ben varım, onun yerine ben YOLDAŞ diyeceğim size. Babam sağ iken ‘Üzülme, senin peşinde Gürcan, Şaban’ın peşinde Mert ve Terzi

Necati'nin arkasında Sinan var' demez miydiniz? Üstelik Avşar gençliği artık babam gibi düşünmeye başladı. Babalarının sattığı arazilerini yeniden satın alıp, üretime geçenler var" dedi.

Gürcan'ın elinde Antepfıstığı yüklü iri bir dal vardı. Koca Ahmet'in çitlenbik ağaçlarına aşılıyarak Adaya ilk getirdiği meyve! Şimdi Gürcan İskelede onu satıyordu. Reklam özelliğinde sepetin üzerine koyduğu o dalı bana verdi. Kucağım kıpkızıl taze Antepfıstığı dolmuştu. Çevrem ısıdı, rahatladım. Ölümsüzlük geride bıraktığımız güzellikler toplamıysa, Koca Ahmet işte buradaydı. Toprağın Bol olsun Avşalı Koca Ahmet!..

Tek Kavak

Sonsuz gibi görünen bozkırın ortasında, tek bir ağaç dimdik duruyordu. Çevresinde başkaca hiçbir yeşillik yoktu. Bunu kim dikmişti? Bunca kuraklığın, bunca yalnızlığın ortasında varlığını nasıl koruyordu? Doğrusu bu sorunun yanıtını bilen yoktu.

Çağırkan köyünün en hızlı traktör sürücüsü, Hüseyin ağanın oğlu Süllüydü. O köyün ortasından geçince tozdan dumandan geçilmezdi. Kediler köpekler bile Süllünün traktör sesini tanırdı. Onun traktörü normal motor sesi çıkartmaz, bas bayağı böğürür, ulurdu.

Mevsim ilkbahar ve nadas zamanıydı. Süllü Tek Kavağa gelince durdu. Babasının tarlaları kadar geniş soludu. Bu da neyin nesiydi? Daha önceden hiç görmemiş gibi baktı. O ekin ekerken de biçerken de engel tanımazdı. Önüne gelen tümsek isterse tarla sınırı, işaret taşı olsun düzler geçerdi. Koca bozkırın ortasında Tek Kavak mı yolunu bağlayacaktı? Üstelik ekin biçerken dibine biçerdöğür de yanaşamıyordu. Kendisi için gaz kesmek, soluk kesmek kadar kolay ve zordu.

Hava sıcak, gün uzundu. Süllünün öfkesi ise, yaz gününden daha uzundu. Tek Kavakın tam önünde durdu. Terini sildi. Sağa baktı, sola baktı. Öfkeyle yere atladı. Bu kavak da çok oluyordu. En iyisi dipten kesip atmaktı. Balta aradı. Yoktu. Kör bir testere buldu. Biraz kesti gücü bitti. Besmele çekip yeniden denedi. İlh olmuyordu! Öylece yaralı bırakıp gitti...

Aradan epey zaman geçmişti. Baranı dağını kar kaplamış, bozkırda acı yeller esiyordu. Derken kış olanca acımasızlığıyla düze indi. Değil köyden köye, evden eve gitmek güçleşti. İşte bu hengamenin ortasında Süllünün üç aylık bebeğı hastalandı. İlçeye gitmek, ilaç getirmek gerekiyordu. Ama nasıl? Buralarda kış bastırdı mı, yiğitlik sökmezdi. Gümüş kapı, ağaç kapıya, muhtaç olurdu.

Süllü, kasabaya ya atla ya da yaya gidecekti. Bu mevsimde traktör mıraktör işlemezdi. Kış yolculuğunda kestirme, kısa yollar seçilirdi. Böylesi yollardan ise at eşek bile geçemezdi. Süllü atın geçemeyeceğı dar geçitlerden geçmeyi göze aldı. Yaya gidersen daha tez gider dönerim, diye kurdu. Kar tipi demedi, yaratana sığınıp yollara düştü.

Kasaba yaya iki saat çekerti. Oysa Süllü beş saattir yollar daydı. Görünürlerde ne kasaba ne de başka bir şey vardı. Tipi göz açtırmıyordu. Çok geçmeden yönünü şaşırdığını anladı. Çünkü avucunun içi gibi bildiğı arazide tanıdık tek işaret yoktu. Git git yol bitmiyordu. Masallar hesabı az gitti uz gitti, durup çevreyi dinlediğinde ise bir arpa boyu yol gittiğini anladı. Tipinin uğultusundan başka ses yoktu. Aklına donmak ve kurt üstüne söylenen öyküler geldi. Av tüfeğini yokladı. Tüfekten çok buzdan bir sopaya benziyordu. Bildiğı bütün duaları okudu. Şimdi ne olacaktı?

Çevreyi yeniden yeniden dinledi. Tipinin uğultusundan başka ses yoktu. Buna hem sevindi hem üzüldü. Çünkü tipi uğultusu bile kurt ulumasından iyiydi. Güç bela saatine baktı. Ooo, ne-redeyse akşam olacaktı. Ölüm yaladı aklını. Ürperdi! Çocuğı evde ilaç bekliyordu. Önce sağ omuzunu döven tipi, şimdi soldan vuruyordu. Tipi mi, yoksa kendisi mi yön değıştirmişti?

Tek Kavağı anımsadı. Onu bir bulsa yönünü hemen bulurdu. Ağaçsız arazi ne kötüydü. Bir işaret, bir nirengi nasıl da gerekliymiş! Kendisini kör ya da gözü bağı birine benzetti. Her yan apak ve dümdüzdü. Giderek Tek Kavağı kör testereyle yarı yerine kadar kestiğini anımsadı. Yaptığından utandı. Üzüldü büzül-

dü ve terledi. Bin pişmanlıklar sardı içini. Acıyı, güçlüğü yaşamadan anlamının başka yolu yok muydu? Keşke doğrunun yanlışın, iyinin kötünün de bir okulu olsaydı. İnsanlar aç kalmadan açlığı, işkence görmeden işkencenin tiksindiriciliğini anlasaydı.

Karanlık iyice bastırmıştı. Artık o burnunun ucunu göremiyordu. Fakat boyuna yürüyordu. Durursa donacağını, öleceğini biliyordu. Bir tarlanın sınırında yazdan kalma kangal, siğle dikenlerinin ucuna rastladı. Karın üzerinde dikenlerin ucu bir karış ya var ya yoktu. Oysa bunlar Süllünün gözüne kavak ağacı kadar uzun görünüyordu. Yoksa ben sarhoş muyum dedi, kendi kendine. Derken Tek Kavağı boylu boyunca yamacında buldu. Eski bir dosta rastlamış gibi sevindi. Çatır çatır donmuş giyisileriyle onu kucakladı öptü. Fakat bu sevinci uzun sürmedi. Tam da oh diyecekken korktuğu ses ovayı doldurdu. Evet bu bir değil birkaç kurdun birden ulumasıydı. Ne yapacağını şaşırdı. Can telaşına düştü. Ne bildi donmuş tüfeğine sarılacağını, ne bildi Tek Kavağa tırmanacağını. Sesler dalga dalga yaklaşıyordu.

Tek Kavak köye çok uzak bir yerde değildi. Fakat bu tipide Süllünün sesini bir yerlere ulaştırması olanaksızdı. Demek ki kasabaya gittiğini sanarak çevrede dolaşmış durmuştu. Bu havada deli olan deliğinden çıkmazdı. Köylü şimdi sıcak ocağının başındaydı. Kurt sesleri iyice yaklaşınca Süllü yeniden Tek Kavağa tırmanmayı denedi. Bir yandan da oflayıp pufleyerek, tüfeğin tetiğini çözmeye çalışıyordu. Çözse de şöyle köye doğru iki el ateş edebilseydi. Ya da çok yaklaşan kurt sürüsünün liderinin gözünün içi deyip tetiğe dokunsaydı. Ne yazık ki bütün düşündükleri olanaksızdı. Son çare Tek Kavağa tırmanmaktı.

Süllü tüfeği müfeği çoktan unutmuş, Tek Kavağa yapışmıştı. Dişiyle tırnağıyla tırmanmaya çalışıyordu. Güç bela az yukarılarda bir dal yakaladı. Ayakları sabun gibi kayıyordu. Öncü kurdu üç adım öte de görünce, can havliyle sıçradı. Bu arada iki dal yukarıya nasıl tırmandığını kendisi de anlayamadı. Oh, şimdi daha iyiydi. Kurtlar epey aşağıda kalmıştı. Çepeçevre toplanmışlar, ilgiyle onu izliyorlardı. Öncü olan ön ayaklarını Kavağın

gövdesine dayamış acı acı uluyordu.

Süllü soluğunu topladı. Onca soğuğa karşın terlemişti. Döşünü, bağrını açmayı denedi, başaramadı. Eli ayağı tutmuyordu ki. Hızla olacakları düşünmeye başlamıştı. Böyle bir bekleyiş uzun ömürlü olamazdı. Eğer sabaha dek kalırsa, kurtlar yemese bile yarın köylüler kesin donmuş bedenini bulurlardı.

Tipi hızını artırarak sürüyordu. Tek Kavak sallandıkça onun ödü kopuyordu. Ya ağaç testereyle yaralanmış yerinden küt diye yıkılıverirse! Ya bir yanına doğru iyice eğilirse! Bu çatırtı çuturtular da neyin nesiydi? Kendisine nasıl kızılıyordu. Elinden gelse evire çevire kendini döverdi. Neden ben bu kavağı yaraladım, niçin bu yanlışı yaptım, diye hayıflanıyordu.

Zaman geçmek bilmiyordu. Kurtların da bir yere gideceği yoktu. Dahası dört gözle avlarını bekliyorlardı. Tipi hızını kesmemişti. Süllünün umutları iyice kırılmaya yüz tuttuğu sırada, bir ses duydu. Nereden, hangi yönden geldiği belli olmayan bir ses! Anında Süllünün soluğu kabardı, gözleri büyüdü. Sese iyice kulak kabarttı. Duydukları, koşan bir at sesi de olabilir, vuruşan iki manada sesi de! O, olanca gücüyle yeniden yeniden imdaaat, diye bağırdı. Aaa, kurtlar da aynı yöne bakıyorlardı. Demek duyduğu ses doğrudu.

Karanlık gücünü artırmış, Kavağın dibindeki kurtlar bile zor seçilir olmuştu. Az önceki koşan at soluğuna benzer ses de kaybolmuştu. Süllünün içini yeniden bir keder kapladı. Kendisini dalların arasına sıkıştırmasa aşağı düşebilirdi. Çünkü artık elleri hiç tutmuyordu. Son bir kez bağırarak istedi, fakat sesi sadece cılız bir cızırtıydı. Kurtların üzerine bir buz parçası atmayı denedi, tınmadılar bile. Kendisini kurtlar yemese bile soğğun yiyeceği kesindi. Bilinçdışı bir kez daha “İmdaaat!” sesi çıktı ağzından. Bundan kurtlar bile etkilenmişti. İki adım öte kaçıp gerisin geri döndüler.

Süllünün kaybolduğunu anlayan köylüler çoktan harekete geçmişti. Epeydir kendisini arıyorlardı. Fakat tipi göz açtırmıyordu. Deneyimli yaşlılardan birisi son bir umutla:

“Kurtlar Tek Kavak tarafında uluduğuna göre, o yana gıdın Bu namussuzlar boşuna ulumazlar. Ya ava ulaşamamışlardın ya da arkadaşlarını yardıma çağırıyorlardır. Pek akıllıdır bu zalımlar” diye gençlere akıl vermişti.

Yaşlı köylünün dediğini yapan gençler, yarı donmuş olarak Süllüyü buldular. Kurtları kovalayıp, onu atlardan birisine sardılar. Tek başına atın üstünde duracak halde değildi. Eve getirince hemen sıcak sobanın başına geçirmediler. Yine yaşlıların öğütüdü ne uyararak, gövdesini yavaş yavaş karla ovaladılar. Sonra ılık hayvan gübresine gömdüler. Bu arada Süllü sürekli anlaşılmaz şeyler mırıldıyordu. Kulak verip dinlediklerinde:

“Beni Tek Kavak Kurtardı. Beni Tek Kavak kurtardı. Bir daha değil yaş ağaç, kuru ağacı bile kesersem namerdim” diye mırıldandığını anladılar...

Roza Yürüyüşü

Marks amcaya sormuşlar:

“Üstat Berlin Duvarı da yıkıldı, şimdi ne yapacaksınız?”

O kaba sakalı ve bıyığıyla gülmüş:

“Yıkılan duvar, sökülen giysi olsun. İnsanoğlu daha iyisini yapar.”

Bu kez:

“Üstat sosyalizm de yıkıldı” demişler. Marks amca olanca babacanlığıyla:

“Ustası burada, daha iyisini kurarız” demiş...

Bilmem Doğu Berlin’i gördünüz mü? Ya Doğu Almanya’yı? Kuşkusuz yıkılmadan önce demek istiyorum. Yani kapitalist dünyaya karışmadan! Kapitalist dünyaya karışmakla yıkılmak, cehennemin kapısını aralamak arasında ne fark var ki? Bunun en iyi kanıtını Doğu ve Batı Berlin’de görmek mümkündür. Eğer bir insan önyargılı değilse, azıcık da insafı varsa, ezilenden yana milim tavırlıysa gerçeği görür. Görür ve der ki: “Haklısınız, sosyalizm daha güzel, daha düzenli imiş. İnsanlar sosyalist dünyada daha mutlu imiş. İşleri aşı varmış. Bu kentin yollarındaki geometrik düzgünlükten, binaların işlevselliğinden belli oluyor. Bu her işçi konutunun çevresinde oluşturulmuş okul, kreş, yaşlılar yurdu, spor tesisleri, kütüphane ve çocuk parklarından belli. Uzun sözün kısası her şey insan için yapılmış, reklam için, göz boyama için değil...” Her neyse konumuz ünlü ROSA yürüyüşü. Biz taa Anadoludan kalkıp onun için gelidik taa buralara!

Tarih, 11 Ocak 2004. Doğu Berlin'deyiz. Hava her zamanki gibi asık suratlı Almanya havası. Kanal mı ırmak mı belirsiz sular, kalıp kalıp buz akıyor. İsterse dünya buz tutsun, Rosa Lüksemburg ve Karl Liebknecht için toplanmış yığınların içi bir yarıyıda. Altlı yeşilli, orak çekikli, kıvıl yıldızlı bayraklar, kırmızı karanfiller, eski adı Lenin, şimdiki adı Frankfurter Tor olan meydanı ısıtmış, ısıtmışlar. Çekik gözlüsü, kara derilisi, sarı saçlısı, buğday benizlisi, dünyanın dört bucağından kopup gelmiş. Yüzlerde emekten, ezilenden yana olmanın mutluluğu, aydınlığı var. Adı konmamış bir dille anlaşıyor ve şakalaşıyorlar. Sanki bin yıldır tanışıklar. Altmış altı yıllık ömrümde ilk gördüğüm ve belki de görmüş olacağım bu görkem karşısında heyecanlanıyorum, içim tıka basa doluyor. Bakıyorum eşimin de gözleri yaşarmış...

Yürüyüşün başlayacağı meydan geceden gelenlerle dolmuş taşıyor. Yaşlı genç, kadın kız, çoluk çocuk, bin bir ayak bir araya derilmiş. Buna yürüyüşten çok zafere koşan bir insan seli demek daha doğru olur kanısındayım. Ortada devlet cinayetine kurban gitmiş, iki yiğit, iki bilge kişinin ölüm yürüyüşü değil de sanki bayram şenliği var. Karanfiller, bildiriler dağıtılıyor, bandolar çalıyor, sloganlar atılıyor ve az ötede kumru mu, güvercin mi olduğu belirsiz kuşlar uçuşuyor. Sarılıp sarmalanmış çocukların burunları havuç gibi, ama hallerinden şikayetçi görünmüyorlar. Babalarının omuzunda inadına gülücükler saçıyorlar.

Epeydir yürüyoruz, halen eski sosyalist Berlin sınırları içinde olduğumuzu söylüyorlar. Bir zamanlar işçiler için yapılmış dev yapıların pencerelerinden kıvıl bayraklar sallanıyor. Çiçek sepetini yukarıdan aşağı başımıza boşaltanlar var. Yürüyüş selinin iki yanından daha çok gümüş saçlı kadınlar, erkekler gidip geliyor. Bunlar için, geceden yola çıkmış ve Anıt Mezarların ziyaretinden dönenler, diyorlar. Anlamadıkları dillerde atılan sloganlara duydukları sevgi, bakışlarından belli oluyor. Zaman zaman durup zafer işareti yapıyorlar. Kim bilir geçmişe ilişkin neler anımsıyorlar. Şu tekerlekli sandalyeyle yürüyüşünü sürdüren yaşlı kadının bir zamanlar emekçiler adına nerelerde savaştığını

hangimiz biliyoruz? Ötede ağlayan başı kalpaklı ihtiyar delikanlının bir zamanlar Kızıl Orduda faşizme karşı göğüs göğüse savaşmadığı ne malum! Tek koluyla kızıl bayrak taşıyan zenci, bir kolunu işkencede kaybetmiş olamaz mı?

“Lenin, Rosa, Karl yaşıyor. Yaşasın sosyalizm ve barış. Yaşasın emekçi sınıfların kardeşliği, kahrolsun emperyalizm!..” sloganlarıyla yer gök inliyor. Bu görkemli yürüyüşü daha da güzelleştiren, farklı sol görüşleri ortak bir demokratik kanalda toplaması, birleştirmesidir kuşkusuz. Bu Stalinist, bu Troçkist, bu Maoist demeden geniş hoşgörüsüyle kanatlarının altına almasıdır. Sosyalizm bitti, tarihin sonu geldi, diye teori uyduranlara, onların anlayacağı dille “NAH BİTTİ” biz yeni başlıyoruz diye yanıt vermesidir. Komünizm, sosyalizm yıkıldı yaşasın Yeni Dünya Düzeni” diye göbek atan zenginlere, vurgunculara acele etmeyin, sömürü bitmeden, hakça bir paylaşım düzeni kurulmadan kavga bitmez, yanıtının emekçilerce altının çizilişidir.

Boynumuzda orak çekiçli emeğin al bayrağı, eşimle birlikte güzel yurdumuzda atamadığımız bütün sloganları atıyor, kötülere, katillere, sömürücülere var gücümüzle dua ediyoruz. Yürüyüşteki insan selinin sayısını tahmin etmeye çalışıyoruz. Kimimiz yüz, kimimiz yüz elli bin diyor. Bunu isteyip de gelemeyen milyonlarla çarpıyoruz. Ve neden iktidar olamayışımıza her zamanki gibi kafa yorup, hayıflanıyoruz. Derken yanı başımızda eski bir dostla yüz yüze geliyoruz. “Güney” dergisinin Yayın Yönetmeni İlyas Emir. Yine yaşayan Evliya Çelebi, yine kamesi boynunda, yine içten ve heyecanlı. Geçirdiği ameliyatlar falan onu Rosa yürüyüşünden ayıramamış.

Eskiden beri Stalin’e söven solcuları anlayamamışımdır. 1917 Devrimiyle yönetim burjuvazinin elinden alınsa bile, yürütme kolay alınamadı. Hele zenginlerin, burjuvaların öfkesi paslı bir ihanet hançeri gibi hep kınında durdu. Örneğin bir ayakkabıcının oğlu olan Stalin’in başa geçmesini içlerine sindiremediler. Hiçbir şey bulamadılarsa onun halk gibi bıyıklarına, kaba çizmelerine taktılar. İkinci Dünya Savaşında faşistlere esir düşen öz oğlunu pazarlık ko-

nusu yapmayışını bile istismar ettiler. Oysa bu tavır, öz evladını düz halk çocuğundan farklı görmeyen soylu ve alkışlanası bir tavidir. Onlar amaçlı olarak bunu acımasızlık olarak yorumladı. Kısacası ortadaki apaçık kurtla kuzunun suyu bulandırma hikayesiydi.

Stalin'in gereği kadar faşist ve emperyalist düşmanı vardı ve de var. Ayrıca bir de sosyalistlerin düşmanlığına bilmem gerek var mıydı? Gerçekte sosyalizme sövmek isteyenler, ona sövecek ortamı bulamayınca Stalin'den işe başlamışlardı. Bunu tarih kanıtlamadı mı? Stalinle başlayan yergiler, Lenin anıtının boğazına kement takmaya gelip dayanmadı mı? Bütün bunları söylerken, Stalin süttten çıkmış ak kaşıktı demek istemiyoruz. Stalin beş vakit namaz kılsa, yine beynamaz diyeceklerin varlığını vurgulamak istiyoruz. Bir ana tavuk içgüdüleriyle devrim adlı yavrularını korurken kuşkusuz istenmeyen yanlışlar yapılmıştır. Olmaması gerekenler olmuştur. Her yeni olanın kaçınılmaz yanlışları burada da kendini göstermiştir. Stalin bizim yaşadıklarımızı yaşasa o yanlış dediklerimizi ve de gerçekten de yanlış olan bazı yanlışlarını yapar mıydı? Hiç sanmıyorum...

Çeşitli devrimci grupları farklı bayraklar altında, farklı resimleri taşıırken görüyor ve halen yaşayan bölünmüşlüğe üzülyorum, üzülyoruz. Aynı amaca kavgasız yürümeyi öğrenmişliklerini görüp bir yandan da seviniyorum. Küçük burjuva bencilliği, kariyerizm hastalığı, dar grupçuluk açmazı, hele şükür azalmış. Ben Stalin'e yakın olanların safında yürürken, eşim Troçkistlerin bayrağının altına gitmiş. Hep beraber fark etmez diye gülüşüyoruz. İşin doğrusu gerçekten de fark etmez, etmemelidir... Yoksa tarihin çok tanık olduğu o haklı fakat yenilmişlerden birisi de biz oluruz. Kuşkusuz bunun anlamı, yani bizim fraksiyoner yenilgimiz, sosyalizmin yenilgisi anlamına hiçbir zaman gelmeyecektir. Hiç kimse kolunu kıpırdatmasa doğal evrim görevini yapacaktır. Önemli olan kötülüğün ömrünü bir gün daha kısaltmaktır. Akıl almaz eşitsizliklere bir gün önce dur demektir...

Nihayet Anıt Mezarlıktayız. Hava açık olsa güneşin batıya sallandığını görürdük. Olamaz böyle bir güzellik! Bin bir çiçek-

ten oluşmuş bir park, cennetten bir köşe düşünün. Ön cephede, omuz omuza Rosa ve Karl'ın dev anıtları, arka cephesinde üzerinden sarmaşıklar sarkan bir tuğla duvar var. Anıtları kuşatan bu uzunca duvarda devrim öncülerinin pirinç levhalar üzerine kazınmış adları ve resimleri sıralanmış. Sanki elele tutuşarak öndekileri korumaya almışlar. Mezarların üzeri kırmızı karanfillerden oluşmuş birer döşek. Çiçeklerden toprak görünmüyor. Yaşlı genç boyuna akan insan seli mezarların önünden saygılı geçiyorlar. Tek kişi yürüyüşü aksatsa, yığılma olacak. Ama tek kişi yürüyüşünü aksatmıyor. Herkes ne yaptığının bilincinde. Bu sirkülasyon hiç bozulmuyor. Az ötede çalan bando ve onların yanından geçerken sanatçılara göz ucu, dudak kırıntısı selam veren bizler. Özellikle ben yürüyüşün başından beri tıka basa doluyum. Yine dokunsalar ağlayacak gibi oldum. Sanatçılar daha bir iştahlanıyorlar. Uyumlu sesler gök kubbenin tavanına değiyor. Bireh bireh yaşamak ne güzel şeymiş be kardeşim!

Devrim uğruna, ezilenler, açlar, emekçiler için can verenlerin çelik levhalar üzerine işlenmiş resimlerine dolanıp dolanıp içten bakıyoruz. Sanki bir yerlerden tanıdık çıkacağız. Tümünün gözlerinde inanmışlığın izleri, güneşin aydınlığı var. Adını bilmediği, yüzünü görmediği insanlar ve onların hakları için neleri göze almışlar. Ne çileler çekmişler. Oradaki güzel yazılardan birinin anlamını arkadaşlar çeviriyor:

“ÖLÜLER BİZİ UYARIYOR...” Bunun üstüne ne denebilir ki? Biz kendi ölülerimize hiç kulak verdik mi? Oysa onlardan öğreneceğimiz o kadar çok şey vardı ki! Özellikle günümüzde ve yurdumuzda her şeyi bildiğini sananların yukarıdaki söze ne dediklerini, ne diyeceklerini doğrusu merak ediyorum. Bir müslüman alışkanlığıyla ellerimi gökyüzüne kaldırdım. Rosa, Karl ve bütün orada yatan ezilenlerin, emekçilerin dostlarına henüz adı konmamış bir dille ve de yer yüzüne indirilmemiş inançsal duygularla dualar ettim. Kimsenin duyamayacağı bir sesle ne güzel sözler söyledim. En sonunda söz veriyorum, ölünceye dek sizi ve ideallerinizi unutmayacağım, dedim...

Yol paramızı çekerek, hanelerinde konuk edip ekmekletimi paylaşılarak bize bu görkemi ve güzelliği yaşatan AGİF’li emekçileri unutmak ne mümkün. Hepsine teşekkürü bir borç biliyoruz. AGİF’i anarken yine başka bir emekçi örgütü olan DİDİF’i unutmak haksızlık olur. İşçi, emekçi örgütleri ekmeklerinden keserek, aylıklarından kısarak sınıflarının kültürüne hizmeti unutmuyorlar. Burjuvazinin tekelindeki kültürü ve onun eksikliğinden doğan açıklarını iyi kavramışlar. Bu açığı kapatmak için canla başla çalışıyorlar. Orhan Kemal’den sonra emekçi edebiyatının öksüzlüğünün bilincindeler...

VE DUVAR: Rosa Lüksemburg yürüyüşünden sonra Berlin Duvarının yıkıntılarını görmek insana farklı bir hüznün veriyor. Bizler her türlü duvara, sınıra, tel örgüye karşı olan bir anlayışın insanlarıyız. Gel gör ki burada kazın ayağı öyle değil. Keşke yıkılan duvar özgürlüğe, mutluluğa, eşitliğe, işe, ekmeğe açılsaydı. Kısa sürede görünen odur ki, yıkılan duvar yoksulların, emekçilerin üzerine çöken bir kabus olmuş. Dar milliyetçilik, (kafatasçılık) işsizlik, yarına güvensizlik ve mutsuzluk getirmiş. Tarihi bir anı olarak yer yer bırakılmış duvar kalıntılarının üzerine çeşitli insanlar, farklı dillerle duygularını yazmışlar. Kimileri hipice, sorumsuzca yazılar ama, kimisi de gerçekten düşündürücü şeyler. Örneğin: “Keşke duvar yerine bu düzeni yıksaymışız. Gerçekte duvarı sağlamlaştırmamız gerektiğini, duvar yıkdıktan sonra anladık. Biz zindanı deliyoruz sanmıştık, oysa cehenneme kapı açmışız” vb... Başka birisi: “Şimdi ne olacak” demiş.

Renk renk kalemlerle, saçma sapan resim yapanlar olmuş. Tam tersine anlamlı resimler ve balon yazılar da var. Örneğin birisi Marks’ın ağzından: “Duvar yıkıldı diye üzülmeyin, ustası Bağdat da değil, daha iyisini yaparız” diye yazmış. Daha neler neler...

Demek ki bir sistem isterse dünya güzeli olsun, duvarla, top-la, tüfekte değil insanla korunuyor. İnsanı önce yetiştirip, sonra güvenmekten başka yolu yok bu işin. Ya da ben böyle anladım...

Çolak Davut

Davut ilkokul üçe kadar çok sağlıklı bir çocuktur. Her bakımdan okulun gözde öğrencilerinden birisiydi. Bir okul dönüşü ehliyetsiz bir sürücü onların servis aracına çarptı. Ölen ve yaralananlar oldu. Davut'un da sağ kolu dirsekten kırıldı. Olayı önemsemediler. Mahallenin kırık çıkıkçısı Ömer Çavuşa sardırıldılar. Ömer Çavuş yine doktorların bile başaramadığı nice işleri başardığını övünerek anlattı.

Davut'un babası Aşır Usta işsiz bir inşaat işçisiydi. Özellikle kış aylarında altı yedi ay eline keser, kürek almadığı zamanlar olurdu. İşsizlik üstüne halkın ağzında her yıl bir bahane dolaşırdı. O yıl da, memleket de kırız varmış, sözüydü. Davut, bu "Kırız"ı ilkin patron gibi bir şey sanıp çok kızdı. Onun gözle görülüp elle tutulmadığını öğrenince de kime kızacağını şaşırmıştı...

Davut'un kolu tutmadı. Birkaç kez sökölüp yeniden sarıldı. Ömer Çavuş:

"Bu çocuğun kemiği kötüymüş, eti çürükmüş, kanı bozukmuş" gibi bahaneler üretti. Davutun kolu gittikçe inceldi. Parmaklar çöp gibi kaldı. Her bakımdan okulun gözdesi Davut, Çolak Davut oldu.

Davut uzun süre o koluna alışamadı. Hele çevreden: "Ah yazık olmuş bu çocuğa. Doktora götürülse böyle sakat kalmazdı" sözlerini duydukça, kolunu görmek istemiyordu. Ceketini düz-

gün giymedi, omuzuna aldı. Ortalarda görünmeyerek kendini gizlemeyi denerdi. Anne babasına, uzak yakın komşularına, kendinden küçük kardeşi Ali'ye, yetmedi taşa toprağa bile küstü. Yediği ekmeğe, içtiği suya kızdı. Nedenini bilmeden en çok da "Kırız"e kızılıyordu...

Çocuklar acımasızdı. Ona Çolak Davut diye bas bas bağırlıyorlardı. Yetmedi inadına koluna dokunuyor, ceketini omuzundan çekiyorlardı. Bir gün Davut okula gitmeyeceğini açıkça ilan etti. Ev halkı yalvardı yakardı, olmadı. Arkadaşlarını araya koydular, dönüp bakmadı. Gitmeyeceğim diyor bir daha demiyordu. Öğretmeni Gül Hanım evlerine kadar gelince iş değişti. Onun bile yüzüne bakmadan, başıyla tamam işareti yaptı. Öğretmeni Gül Hanım, Davut'un kendini kıramayışını iki damla gözyaşıyla alkışladı...

Okulda sıralar üçer kişilik ve ön sıralarda hep kasabanın önemli kişilerinin çocukları otururdu. Davut ön sırada, ayrıca Fatih ile Raziye'nin arasında oturmayı başarabilmişlerdendi. Fatih, kasabanın Belediye Başkanı ve de en varlıklı Arslan beyin oğlu idi. O kendisi gibi çocuğunun da seçkinler arasında bulunmasını isterdi. Davut'un oğluyla aynı sırada oturmasına, o okulun en çalışkanı olduğu için geçit vermişti. Yalnız özel günlerde şiiiri yine Fatih okumalı, piyeslerde baş rolü oğlu almalıydı. Kısacası herkes yerini bilmeliydi.

Davut'un koluyla birlikte sanki dersleri de dirsekten kırılmıştı. Giderek başarı eğrisi düşüyor, zayıflıyordu. O artık öğretmenin kim yanıt verecek dediği zaman öne atılan Davut değildi. Sinik silik, tembel biriydi. Gül öğretmen onu anlıyor ve eski Davutluğuna döneceği günü bekliyordu. Fakat herkes Gül öğretmen değildi ki! Başta Belediye başkanı Arslan bey, Davut'un oğlunun yanından kaldırılmasını istiyordu.

Babalarının annelerinin baskısına karşın Raziye ile Fatih direniyorlardı. "O bizim arkadaşımızdır. Kolu kırıldı diye terk etmeyeceğiz. Anca beraber kanca beraber" diyorlardı. Bu yüzden Arslan beyin oğlu Fatihi dövdüğü bile söyleniyordu. Gül öğretmen

Arslan beye küsmüştü. Bir gün o okula geldiğinde kendisi okulu terk etti. Durum Milli Eğitim Müdürlüğüne yansıtıldı ve çok tatsız olaylar yaşandı. Olaylar başladığında “Arslan beyin arkası kalın, öğretmeni yer” demişlerdi. Dedikleri gibi oldu... Haklı bulunmasına karşın Gül Hanım başka bir okula sürülmüştü.

Olacak bu ya, Gül öğretmenin başka okulda göreve başladığı hafta bölgede dehşetli bir deprem oldu. Epeyce can kaybı vardı. Gül öğretmenin terk etmek zorunda kaldığı okul da yıkılan binalar arasındaydı. Henüz enkazı kalkmamış, içinde bir sürü canlı öğrenci vardı. Herkes gibi Arslan bey de enkazın çevresinde dört dönüyor ve ağlıyordu. Çünkü oğlu Fatih de oradaydı. Kurtarma ekiplerine ne olursunuz çabuk olun, oğlumu kurtarın diye yalvaylıyordu.

Enkazdan karma karışık, kurtarın bizi diye ağlayıp inleyen çocuk sesleri duyuluyordu...

Çolak Davut, Raziye ve Fatih halen aynı sınıftaydılar. Sınıflarının üzerine ise iki kat birden çökmüş ve giriş katı gibi olmuştu. Sınıfın sadece bir duvarı sağlam kalmıştı. Böylece öğrencilerden bir bölümü sıraların altından sürünerek sağlam tarafa birikmişlerdi. Bir yerlerden hava da sızıyordu. Demek ki ölmeyeceklerdi. Dışarıdan gelen kazma kürek sesleri onları yüreklendiriyordu. Fakat zifiri karanlık korkularını körüklüyordu.

Giderek ağıtlar azaldı. Daha doğrusu sesler kısıldı, güçler tükeni. Bu arada Çolak Davutun sesi duyuldu. Sesi, sağlam zamanındaki kadar gür çıkıyordu:

“Korkmayın arkadaşlar, bizi kurtaracaklar. AKUT gelmiş. Kulağımla duydum, AKUT, AKUT diyorlardı. AKUT ne demek biliyor musunuz? AKUT demek kurtarma birincisi ekip demektir. Bağırıp çağırıp gücümüz tüketmeyelim. Uslu uslu oturalım. İsterseniz masal anlatalım, şiir okuyalım, türkü söyleyelim. Haydi Raziye senin sesin güzel, bir tane patlat bakalım” dedi.

İlkin çıt çıkmadı. Bir süre sonra küçük gülücükler bile duyuldu. Peşinden bir inilti duyuldu. Küçük inlemeler oldu, demek ki yaralı vardı. Yine Çolak Davut:

“Arkadaşlar isterseniz bir sayım yapalım.” Başka gülmeye hazır bir ses:

“Tıpkı Gül öğretmenin yaptığı gibi mi? dedi.

Davut:

“Evet tıpkı öğretmenimizin yaptığı gibi. Başlıyorum, ben adları söyledikçe, herkes ‘Burada!’ desin. Tamam mı”? dedi.

Tamam, diye epeyce bir ses çıktı. Davut okudukça kimi seslerin çok cılız çıktığı anlaşıldı. Bunlardan birisi de Fatih’in sesi idi. Kimilerinininki ise hiç çıkmamıştı. Davut karanlığı yoklayarak Fatih’i buldu. Bacağı masalara sıkışmış kurtaramıyordu. Davut onu teselli etti. Ah şu kolum çolak olmasa ben seni kurtarırdım, dedi. Fatih kesik kesik ağladı. Derken başka bir ses endişelice, “Buralardan su geliyor. Hemde çok geliyor, boru patlamış olmalı” dedi.

Gerçek tehlike işte buydu. Su sıraların neredeyse kapaklarına dek çıkmıştı. Ya böyle devam ederse! Ya boylarını aşarsa korkusu sardı herkesi. Yeniden ağıtlar yükseldi. Dışarıdan gelen kompresör, kazma kürek sesleri, ağıt seslerine karışıyordu. Davut suyun geldiği yöne doğru seslendi:

“Mustafa suyun geldiği deliğe yakın mısın? Kapamayı dene-sene demek istiyorum?”

Mustafa titreyen sesiyle:

“Deneyemiyorum. Delik küçük elim girmiyor.”

“Belki de yangın vanasının yanındayız. Durun şuna bir de ben bakayım” diyerek o yana doğru el yordamıyla yürüdü Davut.

Epeyce oflayıp puflamadan sonra:

“Müjde müjde arkadaşlar, vanayı buldum” diye heyecanla bağırdı.

Bütün sınıf sanki yeniden doğmuştu. Sanki tenefüse çıkmışlardı. Bir gürültü, bir şamata büyüdü: “Ya ya ya, şa şa şa, Davut Davut çok yaşa! En büyük Davut, başka büyük yok” diye tempo tutuyorlardı.

Davut’un çolak elinin inceliği işe yaramıştı. Sağlıklı ellerin

giremediği kovuğa kolayca girmişti. “Ya ya ya, şa şa şa” tempolarına takıldı ve ağlayacağı tuttu. Bir yandan da arkadaşlarına:

“Yahu susun, vallahi benim de ağlayacağım geliyor” diyordu.

Gerçekten suyun tıslayan sesi kesilmişti. Demek ki artık su yükselmeyecekti. Boğulma tehlikesi ortadan kalkmıştı. Ama dehşetli üşüyorlardı. Olsun boğulmaktan iyiydi.

İkinci gün sabaha karşı Çolak Davutgilin sınıfa ulaşılmıştı. Ağlayan sızlayan çocuklardan çok onların yakınlarıydı. Cankurtaranlar hastaneye ha bire çocuk taşıyordu. Çok geçmeden çocukları ölümden Çolak Davutun kurtardığı haberi yankılandı. Hemde bu işi çolak eliyle başarmış, deniyordu. Belediye Başkanı Arslan bey, oğlu Fatih’i bağrına basmak istedi. Ama oğlu kendisine küsmüştü. Arslan bey durumu kavradı:

“Haklısın oğlum, ben büyük bir yanlış yaptım. Şimdi gidip Davut’tan özür dileyeceğim. Elini öpüp alnıma koyacağım. O sadece senin değil hepimizin hayatını kurtardı. İnsan ne oldum değil, ne olacağım demeliymiş” dedi...

Akıl Hocası

Memleketin birinde Baranı Dağının dibinde bir köy varmış. Bu köyde paradan başka bir şey düşünmeyen cimri mi cimri Zembil Ağa adında bir adam yaşarmış. Oysa kendisi çok varlıklı imiş. Bu adamın, üç eşinden tam otuz çocuğu olmuş. Çocuklarının adını karıştırmamak için kimini altın, kimini gümüş, kimini de bakır diye çağırırmış.

Bir gün otuz çocuğunu başına toplamış:

“Akıllı adamın parası çok olur. Parası çok olan adam da kuşkusuz akıllı olur. Ölmeden önce en akıllınızı öğrenmek istiyorum. Çünkü bunca varlığımı akılsız ya da az akıllı birisine bırakmam. Akılsıza mal bırakmak, dere ağzına ev yapmak, dağ başına köy kurmak gibi bir şeydir. Aşağıdakini sel, yukarıdakini yel götürür. Kısacası en akıllınızı anlamak için size üç yıl zaman vereceğim. Alın, size yol harçlığı olarak birer kese de altın. İster uzak gidin ister yakın. İster demir çarık giyin, ister altınları gerdanlık edip boynunuza takın. Dönüşünüzde boyunuzun ölçüsünü biriktirdiğinize göre alıp, kararımı vereceğim” demiş.

Zembil Ağa ilk eşinden doğma oğlunu baştan beri hiç sevmemiş. Bu oğulun adı Adem’miş. Adem, babasının gittiği yolun tersine gidermiş. O, yoksul çocuklarıyla oynama der, Adem oynarmış. O, iki yumurtanın birini yeme artır der, Adem inadına üç yumurta birden yermiş. O, buğdayı büyük ölçekle al küçükle sat der, Adem tam tersini yaparmış. Bu yüzden babasının kendisiyle yıldızı hiç barışmazmış.

Otuz kardeşin otuzunu da bir telaş sarmış. Yol hazırlığını yapıp, kimi uzağa kimi yakına gitmiş. Ortalıkta sadece Adem kalmış. O babasının yamacına bir ev yapıp oturmuş. Köylülerle kardeş gibi alt alta, üst üste eskisinden de yakın ilişkilere girmiş. Yetmezmiş gibi çevreye haber salıp, kimi işsiz güçsüz aşıkları, saz söz ustalarını, bilgeleri hanesine davet etmiş. Onlarla gülüp oynamaya, derin sohbetler etmeye başlamış...

Bu hal böyle devam ederken, baba Zembil Ağanın içi gidermiş. “Ona değil mal mülk, günahımı bile bırakmayacağım” der de bir daha demezmiş. Dahası onun hanesine gelip giden bilgeleri, aşıkları tehdit edermiş:

“Ben ona zırnık bırakmayacağım, boşuna değer vermeyin. O züğürtün ve akılsızın tekidir. Adem’e yakın duran önce Allaha sonra bana uzak dursun” diye haberler salarmış. O böyle yaptıkça da inadına Adem’in hanesi dolup taşarmış.

Zembil Ağanın dünya güzeli de bir kızı varmış. Kız evlenme yaşına çoktan geldiği halde, yeterince zengin değil diye kimseye vermezmiş. Oysa kız evlenmek istermiş. Bir gün kızı istemeye atı doru, yüzü duru, temiz bir yiğit gelmiş. Kız pencereden bakıp yiğide vurulmuş. Zembil Ağa durumu anlayınca, işi zora koşmuş. Baştan söz kesimi için kırk kese altın diye tutturmuş. Yiğit, Zembil Ağanın paragözlüğünü bildiği için hazırlıklı gelmiş. Bir iki altınları sayarken otuz dokuz demiş kırk diyememiş. Çünkü bir kesesini yolda gelirken bir yoksula verdiğini unutmuş.

Zembil Ağa Nuh demiş peygamber dememiş. İlle de kırk kese olacaktır, diye tutturmuş. Yiğit şaşırarak kalmış. Memleketi de uzakmış. Borç alacak tanıdığı yokmuş. Durumu duyan Adem, Yiğide haber salmış. Al şunu, sonra ödersin, diye bir kese altını vermiş.

O sevinerek altını götürmüştü. Tam kırk keseyi bir bir onun avucuna saymış. Bu kez Zembil Ağa altınların ayarını beğenmemiş.

Zaman yürüyor, Zembil Ağa gittikleri yerden dönecek oğullarını dört gözle bekliyormuş. Daha doğrusu getirecekleri varlığı, parayı düşlüyormuş. Fakat gelen haberler pek hoş değilmiş.

Oğullarının çoğu memlekete dönecek parayı bile kazanamamış. Bunu duyan Ağa küplere binmiş. Olacak bu ya, o yıl ülkede dıl lere destan bir de kuraklık, kıtlık başlamış. Baştan Zembil Ağa nın sürüleri açlıktan kırılmış. Köpekler leş, köylüler et yemekten bıkmış. Ağanın tarlalarında çalışan marabaların çoğu köyü terk etmiş. Çünkü tarlalardan ekilen tohum bile alınamıyormuş. Köy- de kalanların ise gücü ancak kendi topraklarını işlemeye yetiyor- muş. Kısacası Ağanın varlığı kar gibi eriyormuş.

Zembil ağa yoksullaştıkça, sevmediği oğlu Adem'in varlığı artıyormuş. Sermayesi ise AKIL HOCALIĞI imiş. Herkes ona akıl hocası diye akıl danışmaya geliyor ve aldıkları akıl karşılı- ğı para veriyorlarmış. Zembil Ağayı kahreden de asıl buymuş...

Üç yıl çoktan dolmuş ve Zembil Ağanın çocuklarının çoğu dönmüş. Kuşkusuz yol parasını biriktiremediği için dönemeyen- ler de olmuş. Olacak bu ya, dönenler de hepten züğürt, yoksul dönmüş. Ağayı fitil eden de buymuş. Oğullardan birisi:

“Babacığım, para aşk gibiymiş. Sen kovaladıkça o kaçar- mış.”

Ağa:

“Pekiyi neden öyle yapmadınız?”

Oğul:

“Çünkü siz öyle öğretilmediniz.”

Başka birisi:

“Babacığım, para ile namus terazi kefesinde dengede dur- mazmış. Biri inmeden biri kalkmamış. Ben namusumu yukarı- da tutmak istediğim için para kazanamadım” demiş.

Ortancalardan birisi:

“Babacığım, uzun sözün kısası para ve ün en büyük ağabeyi- mizin gittiği yoldan giderek kazanılmış.”

Zembil Ağa, öfkenin doruğunda:

“Söyle bakayım hangi yolmuş o” demiş.

“Babacığım, kusura bakma ama sizin gittiğiniz yolun tersi bir yol! Ağabeyimizin bizden üstünlüğü, bu yolu keşfetmiş olmasın- danmış, geç anladık” demiş.

Durmuş ve Zaman

Beş çocuğu sıraladıktan sonra Durmuş'un aklı başına geldi: Ulan bu iş böyle yürümeyecek. Birisine sofrada yer açmadan, ötekisi geliyor. Birisinin kışını örtmeden, çırıl çıplak birisi daha doğuyor. Artık aklı yeten biriyle konuşmaktan başka çare yok. Mahallede de aklı yeten birisini bul bulabilirsen. En iyisi yine bizim Ali Usta. Gün görmüş, sitem çekmiş adamdır. Damdan düşmüşün halinden damdan düşmüş anlarmış, diye mırıldandı.

Ali Usta, Durmuş'un kapı komşusu bir sıvacıydı. Boş zamanlarında işsizler kahvesinde pişpirik oynarlar, iş dönüşü sokak başında uzun uzun konuşurlardı. Ayrıca kendisi hemşehrisi de sayılırdı. Yozgatlıydı. Yozgat'la Kırşehir'in arası üç adımlık yoldu. Ankara'da olmasa bile İstanbul'da elbette hemşehri olacaklardı. Hele Almanya'ya, Avusturalya'ya gittin mi bütün Türkiyeli hemşehri değil miydi sanki? Durmuş, hemşehriliğe büyük önem verirdi. Araya il olarak Aksaray'ı zortlama sokmasalar ne güzel Konyalılarla da hemşehri idiler. Konya ile Kırşehir'i sadece Kızıl ırmak bölerdi. Hele şu koskocaman Kırşehir'i il iken ilçe yapıp ve de kendi ilçesi Nevşehir'in peşine takmaları yenir yutulur şey değildi. Adam asmak güzel değil ama Menderin bu yaptığı da yapılmazdı ki! Politikacıların memlekete yaptığı kötölük dile anlatılmazdı. Önerine gelen yeri il yaparak, hemşehrilerin bile arasını açmışlardı.

Ali Usta iyi sıvacıydı. Bütün sıvacıların yıldığı tavan sıvası nı o kaymak gibi yapardı. Zaten bu yüzden adı Sinekkaydı Ali ye çıkmıştı ya! Durmuş beşinci el pişpirikten sonra konuyu, utana sıkıla Sinekkaydı Ali hemşehrisine açmaya karar verdi:

“Hemşehrim durum böyle iken böyle. Sen akli yeten insansın, bir çare söyle. Vallahi bu gidişle sonumu iyi görmüyorum” dedi.

Sinekkaydı Ali şapkasını kirli masanın üstüne yeniden attı. Kaşlarını daha da çatarak Durmuş’u epey süzdü. Çok idareli içtiği katran karası çaydan cömert bir yudum daha aldı. Kulağının ardındaki son sigarayı da dumanladıkdan sonra:

“Hemşehrim kızları saymazsak, bendeki çocuk sayısının düzineyi bulduğunu bilmen lazım. Demem şu ki benim aklımın faydası olsa kendime olurdu. Ama madem ki beni hemşehri bilip, büyük sayıp akıl danışyorsun, sağ olası var olası” dedi.

Sigarayı bir çekişte bitirecekmiş gibi derin emdi. Yüzünde iğrelti bir gülücükle:

“Canım hemşehrim, bak beni iyi dinle. Doğrusunu istersen sen zamanını geçirmişsin. Zamanı geçen hiçbir şey hiçbir boka benzemez. Say ki sıva harcını kardık. Beş saat bekletirsen ne olur? Donar değil mi? Taşa keser. Sütü, parmak yakar sığağında mayalamazsan ne olur? Yoğurt tutmaz. Her bir iş bunun gibidir. Borç bini aştıktan sonra her gün baklava yiyecekmişsin. Boş ver gitsin! Yahu şu yalan dünyada bize başka zevk mi bıraktılar. Seninle benim kabahatlarımızı sıva kapatmaz. Bilirsin kalıpcının kabahatını sıvacı, sıvacınınkini de boyacı örter. Ama bizimkisini kimse örtemez. Bilmem anlatabildim mi” diyerek elini boşluğa savurdu...

Sinekkaydı Ali doğruyu söylemişti. Gel gör ki bu doğru Durmuş’un işine gelmemişti. En iyisi Elvan Ustaya sormaktı. Elvan Usta boyacıydı. Üstelik o da hemşehri sayılırdı. Ha Kırşehirli ha Kayserili ne fark ederdi? Menderes haksız yere Nevşehir’i sonradan il yapıp araya sokmasa, Kırşehir ile Kayseri sınır değil miydi? Durmuş Usta aynı biçimde utana sıkıla durumu ona açtı. Elvan Usta hiç düşünmeden pat diye yanıt verdi:

“Senin acilen Almanya, Avusturalya, Arabistan ne bileyim en uzak bir yere gitmen lazım. Burada kalırsan ne yapar yapar, yine bir çocuk yaparsın. Nereden biliyorsun dersin, kendimden” dedi.

Bu öneriyi Durmuş gerçekçi buldu. Hemde yurtdışında işçinin değeri vardı. Parası bol işi ehvendi. Hasretliği vardı ama ona da katlanacaktı. Bir süre dışını sıkarsa, birçok yönden kazançlı çıkardı. Zaman kaybetmeden İş ve İşçi Bulma Kurumuna koştu. Başvuru formlarını doldururken, görevli:

“Olmaz hemşehrim, sen yaş durumundan zamanını geçirmişsin” dedi.

Durmuş eve dönerken kendi kendine:

“Zamanını geçirmişim, geç kalmışım, yok elinin körü! Hep aynı sözler, aynı hikaye. İşin gerçeği memlekette akıl danışacak adam kalmamış. Daha doğrusu akıllı adam yok. Akıllı adam ol-sa biz böyle mi olurduk? Her neyse, arayan belasını da, mevlasını da bulurmuş. Kıyıda köşede belki azıcık akıllı başında birisi kalmıştır. Sora sora Bağdat bulunurmuş hesabı bulacağım onu” diye önce epey söylendi. Sonra yeniden hemşehrilerini gözden geçirdi. İlh, kafasına göre adam yoktu. Umutsuzluğun zirvesinde iken yüzü ışımaya durdu. Oturduğu yerden fırladı. Bunu daha önce niye düşünmedim diye kendisine kızdı. Şimdiye kadar akıl danıştıkları tüm kendisi gibi züğürt tayfasındandı. Bir kez parası olmayan adamın akıllı nasıl olabilirdi? Parası olanın akıllı olduğunu ise dünya alem bilirdi. O zaman Harfiyatçı Osman bu işin tam adamıydı. Bir kez fötr şapkası, göbeği, kışında batmanlık tabancasıyla herifin duruşu akıllıydı. Akıllı değil, akıl küpüydü. Üstelik de Niğdeliydi. Niğde ile Kırşehir’in arası ne kadar yoldu ki? Hasan dağın tepesine çıksan hem Niğde’yi, hem Kırşehir’i görürdün.

Durmuş sabahı zor etti ve doğru Harfiyatçı Osmanı buldu. Artık utanmayı sıkılmayı bırakmıştı. Bir çırpıda derdini anlattı. Osman onu, eli işte, gözü oynasta hesabı ilgisiz dinledi. Peşinden sövdü sövecek bir sesle:

“Ulan oğlum Durmuş, ben senin şeyinin bekçisi miyim? Önce kendi uçkuruna anlat, sonra da karın olacak o uyuşuğa! Eğer bana sorarsan siz ikiniz de akıl alacak zamanı çoktan geçirmişsiniz” deyip kesti.

Bu da aynı numarayı çekmişti. “Zamanını geçirmek, fırsatı kaçırmak...” Durmuş başı önde eve dönerken, kimse duymayacak biçimde ona ağız dolusu sövdü. Tam da bu sırada ezan okunmaya başladı. İmamın sesi ezikti ve Durmuş’a dokundu. İçlendi ki dokunsan ağlayacaktı. Sahi imama niçin sormuyordu. Şeriat Allahın kanunu, imamsa o kanunu en iyi bilen avukatı sayılırdı. Her şeyi bilen de, alan da, veren de Allah olduğuna göre! Neden şimdiye dek bunu düşünememişti? Serseri serseri dolaşıp durmuştu? Kaybettiği zaman için hayıflandı. Abdestsizdi, camiye girmeyi göze alamadı. Bir köşede namazın bitmesini bekledi. İmam çıkar çıkmaz yakaladı:

“İmam efendi yüzüm ayağınızın altında, size bir şey danışacağım. Şöyle karı koca arasında geçen mahrem, ailevi bir şey.”

İmam, Durmuş’un ıkınıp sıkınmasından durumu anladı:

“Sor evladım, şeriatda ayıp kayıp olmaz” diye onu rahatlatıcı sözler etti. Durmuş ezberini bitirip sustu. İmam döşünü döğen uzun sakalını çekiştirerek:

“Evladım sen ne hakla kos koca Allahımızın işine karışıyor-sun. Alan da odur veren de! Doyuran da odur, doğurtan da! Del-diği boğazı aç koyacak değil ya! Yaratacağı kulun rızkını, doğumdan kırk yıl önce hazırlar. Alacağı kulun ekmeğini ise ölümünden kırk gün sonraya kadar saklar. Sen yine de tövbe et, ama tövbenin zamanını biraz geçirmişsin gibime geliyor” dedi.

Hava sıcak, sokaklar insan kaynıyordu. Her insan ona yeni bir düşman görünmeye başladı. Bu insanların sayısını azaltmak mümkün değil miydi? Durmuşun dizleri titredi, gözü karardı. Kafasında bin bir soru evi güç buldu. Kendine güveni iyice azalmıştı. Üstelik memlekette akıl alacak adam kalmadığına iyice inanmıştı. Muslukta buz gibi suyla başını yüzünü yıkayınca biraz kendine geldi. Eşine:

“Elif gel kız şöyle yanıma otur biraz” dedi.

Elif böylesi bir çağrıya alışık değildi. Kuşkuyla yaklaştı. Durmuş günlerdir yaşadıklarını, başından geçenleri bir bir anlattı. Elif eşinin acınası haline baktı ve kendisinden umulmadık bir yüreklilikle:

“Herif, sen kafayı mı yedin yoksa? Niye elinin altındaki avradın dururken gidip ona buna akıl danışıyorsun? Elin iyisinden kendi kötün yeğdir, sözünü hiç mi duymadın” dedi.

Durmuş, artık kim ne derse inanacak haldeydi. Umutlandı: “Pekiye kime akıl danışayım, kime sorayım” dedi

Elif:

“Köyün imamına, tövbe tövbe, kime olacak burnumuzun dibindeki sağlık ocağına, doktorlara” dedi.

Durmuş iri iri güldü:

“Sahi yahu neden orası hiç aklıma gelmemiş? Hanım bugüne kadar doktora mı gittik? Hep kendi yaralarımızı kendimiz sarmadık mı? Kimseden bir tas su istedik mi? Bize gelen geçen akıl verdiği için, akıl almaya alışmışsınız herhalde” dedi safça.

Doktor, Durmuş’u dinlerken bıyık altı gülmeye durdu:

“Durmuş bey bu konuda sizden önce eşinizi görmemiz gerekiyor. Çünkü halen doğum konusu birinci derecede kadınların işidir” dedi.

Buna durmuş da güldü. Ve Durmuş vakit geçirmeden Elif’i alıp sağlık ocağına geldi. Doktor, Elifi görür görmez:

“Durmuş bey, eşiniz en az üç aylık hamile, zamanını geçirmişsiniz” dedi.

Durmuş, hiçbir şey söylemedi. Kafasında “Zamanını geçirmek” sözcükleri sıralı dışarı çıktı. Eve doğru telaşlı koşmaya başlamıştı. Bu arada evden en son kendisinin çıkışını ve de ocağın altını kapatmayışını anımsamıştı. Komşu çocuklar daha hızlı koşarak onu yolda karşıladılar:

“Durmuş amca sizin ev yandı. İtfaiye zamanında yetişemedi” dediler...

Fakülte Fuat

Fuat ailenin en küçüğüydü. İki ağabeyi ile bir ablası zamanın gözde üniversitelerinde okuyorlardı. Ayrıca bir ucu padişahlara dayanan ve de içinde valiler, kaymakamlar, türlü sanatçılar barındırmış bir soydan geliyorlardı. Yüksek tavanlı, çatal kapılı saray bozması evlerinin duvarları silme böylesi büyük adam resimleriyle bezeliydi. Bunca büyüğün, ünlünün arasında Fuat kendisine bir resimlik boş yer bulamıyordu. Çaktırmadan kızardı onlara. Dahası yoluna dizilmiş iri iri kayalara benzetirdi...

Her akşam sofrasında geçmişteki şanlarından şöhretlerinden söz edilirdi. Hep en ünlü adlar, en kalite şaraplar, en güzel kadınlar anılırdı. Küçüğün, zayıfın, ünsüzün bu sofrada yeri yoktu. Fuat kendini bildi bileli, evde konumuna uygun bir yer arardı. Fakat ne duvarda, ne sofrada ne de sözde münasip bir yer bulamazdı. Peki bu yokuş nerede biterdi!

Fuat küçüğe koyuyor dolmuyor, büyüğe koyuyor almıyordu. Üstelik bu solukla bu yokuşu aşmak da olanaksızdı. En iyisi ipin ucunu bırakmaktı. Başka türlü varlığını nasıl belli edecekti ki? Henüz lise bile bitmemişti. Birden arsızlaştı. Öğretmenlere karşı gelmeler, kopye çekmeler aldı yürüdü. “Ayrıca bu zamanda parayı okumayanlar kazanıyor. Ben artist olacak adamımı, yazar, şair yaratılışlı olduğumu herkes söylüyor” demeye durdu.

Plan tutmuş, hanede Fuat'dan başka bir şey konuşulmaz olmuştu...

Ailede ilan edilen genel seferberlik sonunda Fuat, liseyi ite kaka bitirmişti. Bu arada sadece anne babanın değil, ondan büyük iki ağabey, bir ablanın da emdikleri burunlarından gelmişti. Çünkü o sorun yaratma ustası olmuştu. Biri bitmeden birini piyasaya sürüyordu.

Her şeye karşın lisenin bitmesi, yeni bir dönemin başlaması demekti. Fuat üniversite sınavları hazırlığına da hızlı girmişti. O hep hızlı başlar, yavaş bitirirdi. Bu üçüncü kezdir üniversite sınavlarına giriyor ve üçüncü kezdir aynı eğitim fakültesini tutturuyordu. Oysa kendini bildi bileli ailede “Hiçbir şey olamayan öğretmen olur” sözü özdeyiş haline gelmişti. Şimdi kimsenin kabul etmediği mesleği Fuat mı kabul edecekti? Ayrıca bu okulla, şu duvarda resimleri dizi dizi ünlüler arasında kendisine nasıl yer açabilirdi? Dershaneye gitti, kursa gitti bir daha denedi. İh olmuyor olmuyor, evdeki hesap çarşığı uymuyordu.

Mahallede adı “Fakülte Fuat”a çıkınca, Fuat duruldu. Gide rek rezillik çevreye taşıyordu. En kötüsü sevdiği kız, bir fakülteye giremezsen, benden umudu kes demişti. Böylesi dolaşık duyguların iç içe geçtiği bir akşam sofrasında o pat diye Eğitim Fakültesine kayıt yaptırdığını söyledi. Aile sabaha kadar sevinçten uyuyamadı. Öğretmenlik konusunda eski tükürdüklerini yalayaarak: Öğretmenliğin nasıl bir Tanrı mesleği olduğunu, Hz.Ali'nin kendisine bir harf öğretmenin nasıl kulu kölesi olacağını söylediğini yineleyip durdular... Fuat bunları yutmadı ama başka çıkar yolu yoktu.

Bütün aile bireyleri gibi Fuat da görüş, tavır değiştirmişti. Öğretmenliği küçük gören, herkesin hor baktığı bir mesleği benimseyecek göz var mı bende, diyen sanki o değildi. Fakültede kalarak, asistanlıktan başlayıp profesör olacağını bile söylüyordu. Dahası şimdiden kendini biraz öğretim üyesi görüyordu. Hiç de gereği yokken gözlük, kelebek kravat da neyin nesiydi? Fa-

kat onun bu tavrı ikinci sınıftan ileri gitmedi. Kafelerde, sinemalarda kız arkadaşlarıyla gezmek, soğuk anfilerde hocaların öğü dünü dinlemekten daha hoştu.

Fuat fakültenin liseye benzemediğini kavradığında, dört yıl lık okul çoktan ikiye katlanmıştı. Hele bir Eğitim Psikolojisi dersi hocası Bedri Bey vardı ki dillere destan: “Başka hocalardan sınıf geçilir, benden ise okuldan mezun olunur. Fransızların Majuna Hattı neyse, ben de oyum işte” diyor bir daha demiyordu.

Majuna Hattı lakaplı Bedri Bey ile Fuat’ın başı dertteydi. Yıllar geçiyor ama Fuat o dersi geçemiyordu. Bu kez aile seferberliği de kâr etmiyordu. Sonunda masallardaki gibi her küçüğün yüzüne gülen şans Fuat’ın da yüzüne güldü. Onun bir zamanlar ciddiye almadığı, eylemlerine gülüp geçtiği Öğrenci Birliğinin başkaldırısı, protestosu sonunda Majuna Hattının dersi seçmeliye düşürülmüştü. Böylece Fuat da paçayı kurtarmıştı. Hanede şenlik yapıldı ki hanede ünlü resimleri zangır zangır titredi...

Artık Fuat Eğitim Fakültesi mezunuydu. Yani bir öğretmen! Ama en azından öğretim üyesi olmadan duvarlarındaki resimler arasına yine giremezdi. Bir ucu taa padişahlara dayanan bu resimleri devreye sokmanın tam da zamanıydı. Öyle de oldu, onlar bitip tükenmez kredileriyle Fuat’ın yıldızını parlatıverdiler. Göz açıp kapayana dek asistan olmuş, doktor olmuştu. Yani öğretim üyesi olmuş ve de öç alma, ezme sırası ona gelmişti...

Fuat ilkin duvardaki resimlerin beş katı büyüklükte bir portresini yaptırmakla işe başladı. Diğer resimlerden birkaçını iyice köşeye sıkıştırarak kendisine yer açtı. Sonra okulda ezecek dişine göre adam aramaya başladı. Zorlandı, kimden başlayacaktı? Düşman kimdi? Hangi öğrencinin ya da öğretmenin yakasına yapışacaktı? Zaman geçmiş, lise, fakülte sıralarındaki öğretmenlerinden çoğu cook uzaklarda kalmıştı. Pekiyi o şimdi kimseyi ezemeyecek miydi? Kendi anne babasına önlerinde diz çöktüren öğretmenler gibi başkalarını diz çöktüremeyecek miydi? Hayır bir yolunu bulup öcünü almalıydı...

Fuat, okulunda kısa sürede adını duyurdu ve ünlendi. Baştan Fakülte Fuat olan namını, yine kendi gayretiyle Çanakkale Geçilmez Fuat'a çıkarttı. Bu gerçekte Majuna Hattı lakaplı hocasına bir göndermeydi. Hocalar geçmişti, geçmişten öğ almak ise ona yetmiyordu. En iyisi geleceğe bakmaktı. Gelecekse etleri kemikleriyle kendisine teslim edilmiş öğrencilerdi. O halde, çevreye gizli tamim niteliğinde şöyle bir haber yaymalıydı:

“Benim dersimi ezberlemek yetmez. Duru su yapıp içmek gerekir. O da yetmez, yorum getirmek gerekir. Yorum dedikse yarım yamalak öğrenci atmasyonu değil, kafamdan geçenlerin okunması demektir bu. Uzun lafın kısası, ben sıkı takip ediliyim. Yani parmağıma değil parmağımın gösterdiği yere bakılmalıdır...” gibi aşırma özdeyişler de türetmeye başlamıştı.

Çanakkale Fuat, Ezilenlerin Pedagojisi adlı yapıtta yazılanları harfiyen hayata geçirme peşindeydi. Zincirlerinden kurtulan kölenin, başkalarını zincire vurduğu gibi! Çektim çektireceğim, düştüm düşüreceğim diyor da başka demiyordu. Yine bir gün kendi geçmişine çok benzeyen öğrencilerinden en umarsız olanını karşısına dikmiş soruyordu:

“Şimdi sen bu dersi geçersen ne olacak?”

Sekiz artı üç eşittir onbir yıllık öğrencisi, olanca sabırla:

“Mezun olacağım hocam” dedi.

Çanakkale Fuat az bir gülümsedi:

“Pekiyi o zaman ben ne olacağım evladım?”

Sekiz artı üç eşittir onbir yıllık öğrenci aynı sabırla:

“Sizi bilmem ama ben kesin cezaevinde olacağım hocam” deyiverdi...

Öğrencinin cezaevine girmesine gerek kalmamıştı. Çünkü öğrencisinin tartışmasız geçer not aldığını gören Çanakkale Fuat'ın ansızın tansiyonu yükselmiş ve hastaneye kaldırılmıştı. Tansiyon sorunu zaten vardı ama bu kez iş daha ciddi idi. Hocasının yaşamsal rahatsızlığını duyan Sekiz artı üç eşitti onbir yıllık öğrencisi hemen hastaneye koştu. Kapıda bekleyen yakınlarına kendini tanıttı ve:

“Merak etmeyin ben onu şimdi iyileştiririm” dedi ve ieni daldı.

“Hocam zntm sadece sizin gibi değerli bir hocamın rahat sızlığı için değil, aynı zamanda yine mezun olamamışım. Bilgisayar hatası var. Aldığım  notu, sekiz gibi göstermiş” deyip sustu.

anakkale Fuat, anında gözlerini açtı ve yatakta oturur duruma geldi:

“Her neyse sen iyi çocuğa benziyorsun. Merak etme, bu sene olmazsa seneye olur” dedi.

Kapıda bekleşenler, ölümcül hastayı diriltten öğrenciye ne diyeceklerini şaşırdılar...

Kör Ali

Kör Ali dayı köyün kırk yıl davarını, sığırını gütmüştü. Onu sadece insanlar değil hayvanlar da severdi. Köyün en yoksulu ve en dürüstü olarak bilinirdi. Körlüğü bir bakıma lakabıydı. Gündüzleri herkes gibi görür, fakat gün battıktan sonra iyi görmezdi. Böylelerine tavuk karası olmuş derlerdi. Baktıkları yere az gözlerini büzerek bakarlardı.

Eskiden köylerde gözlük icat değildi. İnsanlar ya görür ya görmezdi. Ya sağlıklı olur ya da ölürlerd. Hastahane, tedavi bilinmezdi. Kör Ali bir alem. Bazı şeyleri de inadına iyi görürdü. Bazılarını ise burnuna dayasan görmezdi. Örneğin, köye gelen jandarmayı bir saatlik yoldan görür, köyden giden tahsildarı öldür Allah görmezdi. Mantının kokusunu köyün öte başından alır, evinde pişen pilavın kokusunu duymazdı. İşte böyle bir bilmeceydi Kör Ali.

Bir gün Kör Ali kayboldu. Dağ taş aradılar yoktu. İnsanlara sordular, hayvanların peşinden gittiler yoktu. Şurada olur, burada olur diye görüş bildirenler oldu. Komşu köydeki akrabasına gitmiştir, dipsiz kuyulara düşmüştür, diye karış karış yerler arandı. Bulunamadı. Sanki yer yarılp yere geçmişti. Sonunda köyün en derin imamı Çalimli Osmana gidildi. Tartışmasız o her şeyi bilirdi. Yedi kat yerin altındaki adı var kendi yok altın küpünü, Baran Dağının zirvesindeki görünmez mücevher sandığını güya

o bulmuştı. Dilsizleri bülbül gibi konuşturur, körlerin gözünü açarmış. Kör Alinin gözünü cam gibi etmeyişi, Kör Alinin kendi sakarlığındanmış. Bütün bunlar kuşkusuz Çalımlı Osmanın arkasından söylenenlerdi.

Çalımlı Osman, Kör Ali için kitap açtı, suya baktı, bir ip ucu bulamadı. Köylü sıkıştırıyordu. Sonunda: “Bu adam olsa olsa benim kıraç tarlanın içindedir. Öldürüp oraya gömmüşler gibi geliyor bana” dedi.

Kazmayı küreği alan onun tarlasına koştu. Ora senin bura benim kazdılar. Fakat görünürlerde hiçbir şeycik yoktu. Bu arada Çalımlı Osmanın kıraç tarla baştan şona nadas edilmiş, otu çöpü temizlenmişti. Köylüler umutsuz evlerine dönerken yol ortasında açık adrase yazılı bir zarf buldular. Zarfı ilgiyle açıp, heyecanla okudular. Kör Ali imzalı mektup şöyle diyordu:

“Çalımlı Osman numarayla size kıraç bahçesini belletti. Sürerken pulluğuna takılan ağaç köklerini söktürdü. Sizin gibi aptallara oh etti. Üfürükçü, muskacı Çalımlı Osmanı dinleyeceğinize beni dinleyin. Kırk yıl davarınıza, sığırınıza çobanlık etmiş adamı dinleyin. Sizin aptallığınızı bilirim, yine beni değil onu dinlersiniz. Bunu bile bile sizi bir kez daha uyaracağım. Ben Kalehöyük’ün başında, Dikili Taşın yamacındayım. Yerimi bulmak istiyor ve de beni gerçekten seviyorsanız, gidin köyün öğretmeni Veli Güzel Küçük’ü dinleyin. O ne yapmanız gerektiğini söyler. Eğer bu son dileğimi yerine getirmezsenez, başınıza gelecekleri varın siz düşünün...”

Köylüler uykuyu tüneği yitirmişti. Kim bilir başlarına ne gelecekti? Hoşlarına gitmese de öğretmeni dinlemekten başka çare yoktu. Gittiler ve dinlediler. Fakat öğretmenin önerisi Çalımlı Osmaninkinden beterdi:

“Sabahtan tezi yok kazmayı küreği alın ve de Kalehöyükü tepesinden aşağı kazmaya başlayın. Kalehöyük yedi katmandır ve Kör Ali yedinci katmanın tam orta yerindedir. Zavallı adam külle kömürler içinde sizi bekliyor. Yani gelip kendini kurtarmanızı” dedi.

Köylüler öğretmenin bu önerisine ilkin hop oturup hop kalktılar. Fakat Kör Alinin yedi kat yerin altındaki sıkıntısını düşününce yumuşadılar. Gökten ne yağdı da yer kabul etmedi? Canımız dahil devlet ne istedi de köylü kabul vermedi. Öğretmen de bir bakıma devlet değil midir? Öte yandan Kör Alinin hatırı her şeyin üzerindedir diyerek, kazmanın küreğın sapına yapıştılar...

Kalehöyük'ün tepesi inşaat alanına dönmüştü. Bir yandan kazılıyor, bir yandan elarabaları toprak taşıyordu. Kazılan yer bir adam boyunu bulmadan çanak, çömlek ve de insan iskeletleri çıkmaya başladı. Derinlik iki adam boyunu aşınca eski paralar, altın bilezikler, yüzükler görüldü. İşte dananın kuyruğu burada koptu. Şöyle ki altın anında insanların arasını açtı. Paylaşım kavgası, devleti köylülerin tepesine dikti. Burası tarihi alandır. Siz şöyle durun bakalım biz arayacağız, dediler. Derken iş büyüdü ve Japonlar olaya el koydu. Japonlar kazdıkça bulgular sadece köylüleri değil, koskoca devleti de şaşırttı. Vay bizim Kalehöyük neymiş de bizim haberimiz yokmuş, diye köylülerle koskoca devlet birlikte dizlerine vurmaya başladılar...

Kalehöyük kazıldıkça kazıldı. Ortaya çıkanlara köylülerle, koskoca devlet şaşırdıkça şaşırdı. Selçuklu, Bizans, Roma, Firik, Eti, Maden ve taş devrine kadar buluntular vardı. İlkin yakın çevreden görmeye gelenler oldu. Giderek bütün Anadolu ve dünya insanları Kalehöyük'e akmaya başladı.

Aradan iki yıl geçmişti ki birdenbire Kör Ali bulundu, diye bir haber duyuldu. İlkin buna kimse inanmadı. Dahası haberin gerçek olmasını köylü hem istedi hem istemedi. Eğer yedi kat yerin altındaki Kör Ali bulunursa kıyametin kopacağından korkuyorlardı. Çalımlı Osmanın dediğine göre Kör Alinin bulunması kıyamet alametinin ta kendisi demekmiş. Zaten Kör Ali tekin birisi değilmiş. Yaşar iken köylüye, öldükten sonra da Kalehöyük'te yatan ölümlere rahat vermemiş. Yer altından çıkan paralar, altınlar gerçekte ölmüşlerin, cinlerin parasıymış. Onların yer üstüne çıkmasına neden olduğu için büyük günah işlemiş. Bir yanlışlıkla ölmemiş ise, görüldüğü yerde derhal öldürülmeliymiş...

Kör Ali sapa sağlam öğretmen Veli Güzel Küçük'ün yanında oturuyordu. İlk hortalamış sanıp kaçanlar, yanıldıklarını tez anladılar. Çünkü Kör Ali iki yıldır Almanya'da oğlunun yanında olduğunu kanıtlamıştı. Kalehöyük'ün kazılması için bıraktığı mektubu ise öğretmene yazdığını kabullendi. Çünkü orada tarihi eser olduğunu öğretmenden duymuştu.

Kendince düşünmüş ki “Çalımlı Osmanın gittiği yolun tersine gidersem doğruyu bulurum. O kendi bahçesini kazdığını göre ben de tam tersi yöndeki Kalehöyük'ün başını kazdırmalıyım...”

Köylüler, demek ki yanlışın tersine giden doğruyu bulmuş, diyerek Kör Aliyi kutladılar. Kalehöyük gibi bir kazanç kapısı kazandırdığı için de Kalehöyük'ün adını Kör Ali Höyüğü diye değiştirdiler...

Tembel Tefvik

Tefvik, dünyaya herkes gibi dokuz ay dokuz günde gelmedi. Bir iki beş, tam on gün daha oyalandı. Gerçi onu dört gözle bekleyen de yoktu. Çünkü babası olacak Köse Hızırın hanesinde tam dokuz tanesi zaten vardı. Çevrenin sabırsızlığı meraktandı. Ayı günü geçen kadının ne doğuracağı belli olmazdı. Memleketin bozuk gidişatına bir de bu eklenirse! Mevsimler yerini şaşırmış, hazıranda Ankara'ya kar yağıyor. Marmara dersin huysuz çocuk beşiği olmuş boyuna sallanıyor. Yetmedi Dubluve "W" Bush İstanbul'a geliyor bir yandan...

İşte böylesi dolaşık bir zamanda, konu komşu söylenmeye başladı. Bu işte bir yanlışlık vardı. Hızırın eşi Mahmure sanki ilk kez mi doğum yapıyordu. On yılda dokuz çocuğu sıralayan kadın böylesine acemileşemezdi. İş güç çokluğundan erken doğum yapabilirdi. Ama geç doğum asla! Herkesin aklının kördüğüm olduğu bu zamanda, Sultan Ebe imdada yetişti. Sultan Ebe, okuma yazması olmayan, çantadan yetiştirme, alaylıydı. Bir kişiye fazla gelen gövdesi, kalın çatık kaşları, elma yanaklarıyla insana güven verirdi.

Sultan Ebe baktı ki Mahmure'nin doğuracağı yok, sanatını konuşturmaya karar verdi.İ lkin onu arkadan kucaklayıp iyice silkeledi. Sonra ahır sekisinden atlattı. Olmadı sırtına bir buğday çuvalı yükledi. O da sonuç vermeyince kündeğe getirip altına al-

di. Olanca ağırlığıyla karnının üstüne oturdu. Çok geçmeden Tevfik doğdu. Bu arada Mahmure'den çok terleyen Sultan Ebe:

“Doğmayıp da ne yapacak, ebediyen orada kalacak hali yok ya? Yalnız bu veletin anasına babasına Allah kolaylık versin. İnşallah dünyaya gelirken yaptığı tembelliği geldikten sonra yapmaz” dedi.

Hızır, yeni doğumları engellemek konusunda Mahmure'den umudu kesti. Böylece bunca çocuğu köye sığdıramayacağını da anlamış oldu. Bir yaz günü taşı tarağı topladığı gibi yola düştü. Alemdağ gecekondularının en yükseğinde tek göz bir yere yükü yıktı. Yük dediğinse iki tencere bir tava, yatak benzeri çul çaput, gerisi ana avrat ve de çoluk çocuktu...

Hızır'ın hemşerileri ona derin akıllar verdiler:

“Bu zamanda yok yoksulluk adam yokluğudur. Maşallah sende nüfus sürüyen. Yalnız elindeki malı işletmesini bileceksin. Yoksa şehir köye de benzemez. Orada konu komşudan ödünç mödünç alırsın. Burada ayağını çeke çeke acından ölsen kimse dönüp bakmaz. Dememiz şu ki, çocukların her birini bir işe koşacaksın. Simit, mendil, su, çiçek, çiklet demeden, ne bulursan sattıracaksın. İlk sıralar biraz mızırdanırlar ama acımayacaksın. Gücün yeterken kellesine vuracaksın. Büyüdükten sonra iş işten geçer.

Koskoca Peygamberimiz bile ticaret yaptı. Haşa biz ondan iyi mi bileceğiz? Okumak mokumak hikaye bu zamanda! Çöp-çülüğe bile okumuş, tahsilli adam almıyorlar. Neden? Neden olacak, okumuş adamın eli işe yakışmaz da ondan.”

Köse Hızır hemşerilerinin öğüdünü hem tuttu hem tutamadı. Çünkü evdeki hesap çarşıya uymadı. Çocuklar özlenen parayı kazanamadılar. Dahası Tevfik ana parayı da yiyerek eve döndü. En iyisi başta Tevfik olmak üzere zarar edenleri ticaretten çekmekti. Peygamber sanatı meygamber sanatı, insanın bildiği işi yapması en iyisiydi. Sanat altın bilezikti. Kimse kimsenin elinden alamazdı. Hızır nüfusu ikiye böldü. Böylece Tevfik dahil yarısı sanata kaymış oldu.

Tevfik'in payına oto tamirciliği düşmüştü. İki gün gitti usandı. Akşama dek kirin pasın içinde debeleniyordu. Yetmedi, patronun azarını ıstırmak, tokatını yemek vardı. O tezden eve yakın çamlığı keşfetti. Ağaçların gölgesinde yatıp yatıp eve dönüyordu. Çok geçmeden kafasına göre birkaç da arkadaş bulmuştu. Bir gün babası:

“Oğlum senin tamirhanende hiç yağ mazot yok mu? Maşallah üzerine leke bulaşmıyor” dedi.

Tevfik hemen eksiğini anladı. Ertesi gün çamlıktan dönerken üstüne başına biraz yağ pas sürdü. Fakat yalancının mumu hesabı, çok geçmeden Tevfik'in yalanları ortaya çıktı. Babası çok kızdı. Annesi her zamanki gibi onu savundu:

“Tevfik'imın üstüne fazla varmayın. Tembelmiş, bu kadar adam bir tembeli de aranızda idare edin gitsin. Parmak kadar çocuk, koca koca motorları nasıl indirip kaldırsın. Patronunda da hiç insaf yokmuş. Bütün işleri yavruma yaptırıyormuş. En iyisi sen buna terzilik işi bul. Terzilik temiz sanattır babası” dedi.

Zaman yürüyor, Tevfik hiçbir işte dikiş tutturamıyordu. Genel yakınması ise işlerin zorluğu üstüneydi. Birkaç kez küçük rüşvetlerle kendinden küçük kardeşini kendi yerine işe yollamıştı. Bu kez annesi onu babasının elinden güç aldı. Hızır dayanmadı:

“Tembel herif diyeceği yerde, Tembel Tevfik” deyiverdi.

O günden sonra Tevfik'in adı Tembel Tevfik kaldı.

Zaman yürüdü Köse Hızırın çocukları tek yorgan altına sığmaz oldu. Bu arada çocukların boylarıyla birlikte dertlerinin de büyüdüğünü fark ettiler. Hele Tembel Tevfik iyice ele avuca sığmaz olmuştu. Mahmure ile Hızır başbaşa kaldılar mı hep onu konuşuyorlardı. Hızır:

“Ne olacak bu oğlanın hali? Daha doğrusu ne olacak bizim halimiz? Tümü bir yana bu bir yana. Her işe bir kulp bulup çıkıyor. Kendisi çalışmadığı gibi çalışanların da ayağına dolaşıyor. Ağabeyinden ilaç alacağım diye aldığı parayla sigara alıp içtiğini öğrendim. Ayrıca benim hesabıma bakkaldan çikolata alıp

yazdırmış. Adam: Oo Hızır ağa bakıyorum da artık çikolatadan gidiyorsun, deyince anladım. Benim haberim yok desem bir türlü! Namus belası, olur bazen, hep zenginler yiyecek değil ya, diye geçiştirdim” dedi.

Mahmure'nin diyecek sözü kalmamıştı. Hızır sıkıntılı:

“Haydi ona buna razı olduk, şu bisiklet işi olmasaydı. Sen tut borca bisiklet al. Kim ödeyecek bu parayı? Boyuna bakarsan askerliği yaklaştı. Aklına bakarsan daha bebek! Sultan Ebe, bu oğlan dünyaya gelirken yaptığı tembelliği inşallah ömür boyu yapmaz, diye boşuna dememiş. Tembelliğine, bir de sorumsuzluk eklendi ki dayanılır gibi değil. Ondan küçükler peşi sıra dö-küntüsünü topluyorlar. Yüzünü yıkıyor, musluğunu başkası kapatıyor. Çayını içerken şekerini annesine karıştırtıyor. Benim belediye otobüsüyle gittiğim yere o taksi dolmuşla gidiyor. Bir adama ileneceksen, Allah sana hem tembel hem de sorumsuz bir evlat versin de yeter...” dedi.

Mahmure yine onarıcı ve örtücüydü:

“Amaan Hızır boş ver! Elde daha ne beter evlatlar var. Çok şükür içkisi kumarı bari yok. Askerliği yaklaştı. Hele bir vatani vazifesini yapsın düzelir. Askerlik onu adam eder” dedi.

Tembel Tefvîkin adam olacağı üstüne umutları askerlik bile karşılamamıştı. Durmuş durmuş tam teskereye bir ay kala firar etmişti. Hiçbir şey olmamışca rahat:

“Askerliği biraz eksik yapan sadece ben miyim? Üç ay beş ay rapor alan torpilliler var. Bedel ödeyip bir gün bile askerlik yapmayan zengin çocuklarını biliyorum” demişti.

Tefvîk asker ocağında başka sözler de öğrenmişti:

“Bu faşist orduya askerlik yapıp da ne olacak! Bazen firar bile en büyük direnmedir” vb...

Sonunda Tefvîk'in askerliği de bitmiş ama tembelliğiyle sorumsuzluğu yerli yerinde duruyordu. Bu kez “Nikahta keramet vardır” deyip, onun evlenmesine umut bağladılar. Mahmure: “El kızı insanı nasıl muma çevirmiş o görsün” dedi.

Hızır'ın eşini onaylamaktan başka seçeneği yoktu. Kırdılar

döktüler oğullarını tez günde başgöz ettiler. Ya da Hızır'ın öteki deyişle, elin kızının başını yaktılar. Bir yıl bitmeden bir de torunları oldu. Tembel Tevfik hayatında ilk kez:

“Bol para kazanmalıyım” dedi. Buna duyan duymayan ve de Tevfik'i tanıyan tanımayan herkes derecesiz sevindi. O sözünün arkasında durdu. Yine kendisinden umulmadık bir çabuklukla soluğu Arabistan'da aldı. Ne yapsın, işi orada bulmuştu. Bu zamanda iş aslanın ağzında, ekmek ise boğazındaydı. Dünya küçülmüş açlık büyümüştü. Eskiden Ankarada, Adanada aranan iş uzakta sayılırdı. Şimdi Arabistan, Avrupa, dahası Avusturalya bile uzakta sayılmıyordu.

Gidiş o gidiş Tembel Tevfikten ses çıkmadı. Başta baba Hızır ve anne Mahmure endişelendiler. Oğullarının sorumsuzluğunu, tembelliğini biliyorlardı ama bu kadarını doğrusu beklemiyorlardı. Üstelik üzerlerinde şimdi bir de gelin ve torun yükü vardı. Ölü mü diri mi olduğunu öğrenecek yer, makam ararken bir gün o çıka geldi. On parasız ve de dün gitmiş kadar rahattı. Asker çantasına benzer kocaman çadır çantasından çıka çıka kara kaplı bir Kuranı Kerim çıkmıştı. Dediğine göre çalıştığı şirket iflas etmiş, herkes vatanına canını güç atmış. Aynı şirket herkese birer Kuranı Kerim dağıtarak borcunu ödemiş. Kuranı Kerimin değeri parayla pulla ölçülemediği için, şirket her işçiden biraz alacaklı bile çıkmış. İşçiler kalan borçlarını parayla olmasa bile, bir ay şükür orucu tutup, bir yıl gün doğmadan önce yirmi rekât namazı kılarak ödemeye canı gönülden razı olmuşlar...

Mahmure'nin bile canına tak etmişti. İçi yanarak eşi Hızır'ın karşısında yenikliğini ilan etti:

“Artık bu oğlan da çok oluyor. Alsın sıpasını, karısını ne cenneme gidiyorsa gitsin. Biz zaten kendi karnımızı güç doyuruyoruz. Koskoca Arabistan'ı bile kuruttuktan sonra” dedi.

Hızır eşinden böyle bir işaret bekliyordu. Diğer çocuklarından birkaçına:

“Yol parası benden, tez bir kamyonet bulun. Bulun ki şu tembel herifin derdinden kurtulalım” dedi.

Görülmedik bir çabuklukla Tembel Tefvîkin yükünü yüklediler. Şehrîni ta öte başında bir ev bulup elleriyle yerleştirdiler. Artık onun tembellik payının bittiğine herkes inanıyordu. Tembellik ve sorumsuzluğa ilişkin bütün haklarını tepe tepe kullanmıştı. Oh oldu ona, çalışmaktan başka çaresi kalmadı. Çalışmayı fazlasıyla hak etti zalim, diyorlardı...

Tembel Tefvîkin taşındığının ya ikinci, ya da üçüncü günüydü. Duydukları haberle, Köse Hızırîların sevinci kursaklarında kaldı. Tefvîk ciddi bir felç geçirmişti. Sağ yanı hiç tutmuyordu. İlkin kimse inanmadı. Bu onun tembellik numaralarından birisidir, dediler. Fakat çok geçmeden durum bütün gerçekliğiyle anlaşılmıştı. Tembel Tefvîk resmen felçti...

Hızır, derin derin iç çekti:

“Bu oğlan çalışmamak, sorumluluk almamak için, değil felç olmak, ölür bile! Eh ne yaparsın başa gelen çekilir. Yıllar önce annesi, adam bir Tembel Tefvîki de aramızda idare edelim gitsin, demişti. Tefvîk ise annesinin bu hoşgörüsüne sıkı sıkı tutunmuştu. Şimdi de babası olarak ben aramızda bir felçli Tefvîk’i idare etmek zorundayız demek zorundayım. Haydi bir kamyonet tutun da evini tekrar taşıyalım. Çünkü biz treni baştan kaçırdık. Ön teker nereden giderse arka teker onu izlemek zorundaymış” dedi...

Koruma

Denizler Tanrısı Hereka bir sabah uyanınca, bakmış ki güneş denize düşmüş, debelenip duruyor. Yazık boğulacak! Tutmuş kolundan atmış kıyıya. Burası Akdeniz'in adı Antalya olan cennet kıyılarından Konyaaltı Plajlarıymış...

"Hadi bakalım ufaklık, bir daha dibini görmediğin suya girme" diye de tembihlemiş.

"Bir daha tövbe girmem" sözü vermesine karşın, bizimkisi sözünde durmamış. Dahası o gündür bugündür Konyaaltı Plajlarından hiç ayrılmamış.

Kırşehirli Fahrettin'le kapı komşuları Durmuş, bir de aynı köyün öte mahallesinden Seyrek Ali, Antalya'ya ayak bastıklarında yukarıdaki efsaneden haberleri yoktu. Denizi televizyonda, sinemada görmüş ama ellerini sürmemişlerdi. Konyaaltı Plajları denen yere ayak basıp gerçek denizi görünce Seyrek Ali iç çekti:

"Ah ülen ah bizde talih mi var! Millet askere gider yer görür, biz gittik çile gördük. Çocuk olduk köyde öküz götü kovalattılar, büyüdük askerde Apocu Kürt peşine düşürdüler. Şu denizi kumu daha önce gösterebilirler, olmaz mıydı sanki" dedi.

Ali'nin bacakları uzun olduğu için, yürürken doğal olarak seyrek basardı. Bu yüzden adı Seyrek Ali'ye çıkmıştı. Herkesin bir saatte gittiği yolu o yarıya indirirdi. Konyaaltı Plajının taban

yakan kumlarında adımları iyice seyrek basmaya başladı. O buna sevindi ki nasıl!..

Kırşehirlinin aklına gurbet deyince eskiden Ankara, bilemedin Adana gelirdi. Şimdilerde buna Almanya, Antalya da eklenmişti. Fakat elden gelen öğün olmaz, olsa da vaktinde bulunmaz hesabı, Almanya kapılarını tez kapatmış, onlar da zorunlu yönlerini Antalya'ya dönmüştü. Çünkü Adana'yı da köyü yakılan, evi yıkılan Kürtler doldurmuştu.

Karakışta yakacak sıkıntısı çeken herkes gibi Antalya, Kırşehirlinin de düşlerinin süsüydü. Orada kışın soba moba kurulmadığı, bu yüzden evlerde baca bulunmadığı, kış yaz cıscııldak gezildiği üstüne tevatür hikayeler anlatılırdı. Genç işsizlerin iş-tahını kabartan sadece iklim nimetleri değildi, kuşkusuz. Bir de üstsüz gezen turistler konusu vardı...

Fahrettin, Durmuş bir de Seyrek Ali Konyaaltı kıyılarında akşama dek çatır çatır yandılar da oradan ayrılmayı düşünmediler. Elbette sadece çivit mavisini denizi, taban yakan kumları seyretmediler. Onlar gerçekte kenti kumsaldan ayıran otoyolun kıyısındaki oturaklara yan verip plajlara doluşan çıplak kadınları seyrettiler. Bu keyiflerini güneşin batıda Beydağlarının üzerine sarkışı bozdu. Güneşin batması demek yatacak yeri olmayan gurbetçi için zor zaman demektir. Dahası yatacak yer sorunu gurbetçinin onulmaz yarası demektir. Memleketten çıkarken ceplerindeki para hep varacakları yerde bitecek kertede olurdu. Sanki orada kendilerini aziz misafir edecek birisi varmış gibi. Sanki hemen yarına başlayacakları işleri varmış gibi. Kesin bir gün sonrasının güvencesini düşünmezlerdi. Hele bir Ankara'ya, Adana'ya, Antalya'ya canımızı atalım, ötesi kolay, derlerdi. Ötesinin kolay olduğunu bile bile böyle söylerlerdi. Fahrettin, Durmuş ve Seyrek Ali'nin durumu da ne bir eksik ne bir fazla aynen böyleydi.

Fahrettin askerliği komando olarak yapmıştı. Güçlü biriydi. Çalışırken iki kişinin yaptığı işi yapardı. Fakat iş olmayınca beş kişinin yaptığı işi yapsa ne yazardı ki? Üç hemşeri derin düşler kurarak ve yavaş yavaş tenhalaşan kumsala inerek ve boyuna

konusarak geceyi yarılamiştı. Ürkek, denizi elledi, ayaklarını yıkadılar. Kumsala yan verdiler. Derken ceketlerini çıkarıp üzerlerine yorgan ettiler. Kulaklarında dalga sesi, gözlerinde yıldız ışığı tam uykuya dalacakları sıra birileri başlarına dikiliverdi:

“Ey ahbablar burası ne otel ne de söğüt gölgesidir. Belli ki yabancısınız, hadi bakalım taşı tarağı toplayın” dediler. Önce Fahrettin toparlandı:

“Burası Allahın kumu, bizler de Allahın kullarıyız. Siz kim-siniz hemşerim” dedi.

Polis kılıklı ama polis olmayan adamlar, karmakarışık güldüler ve bir ağızdan:

“Belli toysunuz. Bizler plaj korumalarıyız. Evet dediğiniz gibi kum Allahın ama plaj bizim patronundur. Neyse çok konuştunuz, hadi bakalım yaylanın. Burası it kopuk, serseri yatağı değil” deyip kestiler.

Dehşetli kavga oldu. Şezlonglar, şemsiye sapları havalarda uçuştı. Korumaları korumak için başka korumalar imdada çağrıldığı sıra, Fahrettingil tabana kuvvet kaçtı. İzlerini kaybettirmek için gecenin en koyu yerlerini aradılar. Meğer buldukları en karanlık yer, Falez denen en lüks otellerden birinin denize açılan uçurumu imiş. Soluklarını topladıktan sonra Fahrettin:

“Ulan Ali hani Antalya’da herkes istediği yerde yatar kalkar, felek karışamaz demiştin. Bu ne biçim Antalya, Allahın kumsalını bile tutmuşlar.” Seyrek Ali:

“Vallahi ben de İbiş’in oğlu Hacıali’nin yalancısıyım. Yaz kış demeden istediğin yerde yat, istediğin portakalı kopar ye, kimse karışmaz. Nabalı boynuma aynen böyle demişti” dedi.

Bu kötü başlangıç bile onların yorgun bedenlerindeki uykuyu kaçırmaya yetmedi. Seyrek Ali en çok kavgada yırtılan ceketine üzüldü. Yırtık mırtık ceketlerini yorgan edip kaldıkları yerden uykularına devam ettiler. Devam ettiler ama çok geçmeden yağmur, su şamata yeniden uyandırıldılar. Yattıkları yerin lüks bir otel bahçesi sınırları içinde olduğunu nereden bilebilirlerdi ki! İki bahçıvan erkenden, iki hortumla ha babam de babam su-

lama yapıyordu. Fahrettin kendileri gibi yatan başkalarının oldu ğunu fark etti. Bahçıvanlar insafsızdı; suyu yarı uykuda insanların üzerine özellikle fıskırtıyordu. Durmuş bahçıvanlarla kavgaya hazırlanırken Seyrek Ali gülüyordu:

“Ooh ne güzel, bedavadan banyo yapıyoruz. Tutun ulan tutun, tuz muyuz eriyecek” diyerek, eğleniyordu.

Nerelisin hemşerim falan muhabettiyle bahçıvanlardan biriyle yarım hemşeri çıkıldı. Kalın boyunlu pörtlek gözlü olan Yozgathıydı. Yozgat da, Kırşehir’e sınır değil miydi? Sigaralar alınıp verildi. Yozgatlı hemşeri mühim bir yerin işçisi olmanın verdiği güven ve bilmişlikle:

“Hemşerim siz baştan yanlış arazide ava çıkmışsınız. Buralar zengin tayfasının, beylerin paşaların yeridir. Falez’den başla taa Boğa Çayına kadar her karışı sahiplidir. Burada mafya vardır ki, dinime imanıma İstanbul mafyasına beş çeker. Devlet bütün Konyaaltı Plajlarını sattı savdı. Sizin anlayacağınız özelleştirdi. Yok devletin malı, yok Allahın kumu diye rasgele yerde yatmayın başınız belaya girer. Hem devlet dediğin ne ki, altı üstü delik bir çuval, iki kapılı han değil mi? Buradan gir öteden çık. Lafın kısası, git git taa Boğaz Çayın bitişiğinde, taşlı dikenli azıcık bir kumsal bulacaksınız. Hah işte orasını devlet size ayırdı. Adını da Halk Plajı koydu. Orada ister yatın ister kalkın kimse karışamaz. Sizin gibi daha bir sürü işsiz güçsüz, yersiz yurtsuz yatar kalkar. Ne yapsın millet başlı bir iş bulana kadar mecbur böyle idare edecek. Otel parası verecek halleri yok ya. Yani siz de haklısınız” dedi. Fahrettin:

“Ama gözümüzle gördük, paralı plajda da bizim gibi yatanlar vardı.”

Yozgatlı bıyık altı güldü:

“Ooo, hemşerim sizin daha çok kurs görmeniz gerekiyor. Evet var, ama onlar ya geceliği bir milyona, beş yüz bine, yani tutturabildiğine paralı yatanlar ya da korumaların hemşerileridir. Anladınız mı şimdi?” Fahrettin dayanamadı:

“Yahu Allahın kumu satılır mıymış?”

“Ne belledin ya, burada her bir şey alınır ve satılır. Zaman bozuldu hemşerim, millet anasını bile satacak hale geldi.”

Seyrek Ali bu yumuşaklığı değerlendirmek istedi:

“Hemşerim bir kıyak yap da şurada birkaç gece yatalım. Dinime iyiliğinin altında kalmayız.”

Yozgathı ciddileşti:

“Rüşvet mi teklif ediyorsun? Yanlış anlama hemşerim ben yapmasına yaparım da, korumalar insafsız. Anında bizi ekmeğimizden ederler. Hem buranın korumaları düz plaj korumalarına benzemez haa! Silahı çekti mi nallarlar. Kaç kişiyi vurdular da bir gün bile içerde yatmadılar. Polisten beterler. Neden, çünkü arkalarında koskoca Falez var. Bilmem anladınız mı? Baksana belediyenin gücü yetip de kıyı yolunu bahçesinden geçiremedi. Yılan gibi eğdi büktü.”

Sıcaklık gölgede kırk dereceyi aşmış, yalınayak yere basmak olanaksızdı. Fahrettingil, bir gözleri Konyaaltı Plajlarının allı yeşilli renklerinde, taa Boğaz Çayına dek yürüdü. Zaman zaman plaj duşlarına inip çıkmaları su içmek içindi. Seyrek Ali'nin ilgisini bikinililerden çok denize tesettürlü girenler çekiyordu. Çıplak vücudun girintilerinde kara çarşaf, bilmem ne türü su tutmaz kumaş yapış yapış ve gizemliydi. Fahrettin, Seyrek Ali'yi azarladı:

“Oğlum bırak şu yapış yapış hikayesini bak yine akşam oluyor, yatacak yeri düşün” dedi. Seyrek Ali güldü:

“Akşam oluyor da sanki sabah olmayacak mı? Allah kerimdir. Her gecenin bir sabahı vardır derler. Hep gece kalacak değil ya, öyle değil mi birader?” Durmuş:

“Ömürsün ulan Seyrek. Haklı söze Hacı emmin ne desin, derler ya! Bırakın onu beşi yahu bu ne sıcak böyle, dinime eriyip akacağım. Terden, yok olacağım. Koca Akdeniz'de bacağı-mızı sokacak bedava bir yer bulamadık. Vay anasını sattığımın dünyası bee” dedi.

Bir saatlik sıkı bir yürüyüşten sonra, deniz şemsiyelerinin, şezlongların bittiği, kuru bakımsız bir araziye geldiler. Yer yer çöpler, dikenler, naylon parçaları öbeklenmişti. Onca sığağa al dırmaksızın, ateş parçası çakılların üzerinde sere serpe oturmuş piknik yapanlar vardı. Apak gövdeleri, bazen uzun donları çarşaflarıyla denize girenler, belli ki buralara yeni düşenlerdi. Kim-
senin kimseye karışıp dolaştığı yoktu. Evet sözü edilen Halk Plajı işte burası olmalıydı. Seyrek Ali:

“Ooh be burada koruma moruma dürzüleri de yok” diyerek, denize doğru koştu. Onu Fahrettin ile Durmuş izledi. Evlerine gelmiş gibi sevinçliyidiler. Hemen gözlerine kestirdikleri bir alanı elleriyle ayaklarıyla düzlemeye durdular. Sıra soyunmaya gelince ürkekleştiler. Elleri pantolonlarında epeyce çevreye bakındılar. Fahrettin:

“Siz bana bakmayın, askerde komandoydum. Yüzme müzme her boku bellettiler. Sakın suyu belden yukarınıza çıkartmayın. Ayrıca benden uzaklaşmayın. Denize güvenilmez cin gibi çarpar haa” diye öğüt verdi. Seyrek Ali:

“Pantolonlar da ıslanacak.” Durmuş:

“Varsın olsun adam, iki dakikada kurur. Görmüyor musun burada millet kazancının yarısını suya içeceğe veriyor.” Fahrettin:

“Ne edip edip yarına birer mayo bulmalıyız.” Seyrek Ali:

“Bir paket toz boya alıp iç donlarımızı boyasak, daha ucuza gelmez mi? Şuraya bir ateş yakıp, bir de eski yağ tenekesi bulduk mu tamam. Deniz suyuyla fokur fokur kaynatırız biter.” Fahrettin ile Durmuş:

“Ulan boya bacaklarımızdan aşağı sızar ve ele âleme rezil oluruz. En iyisi amelelik mamelelik bulup hemen bir işe başlamak. Üç Kapılar denen yerde işçi kahveleri varmış. Nasıl olsa yatacak yeri garantiledik” dediler.

Üç Kapılar işçi kahvesi tıklım tıklımdı ve klimasızdı. Peşkiri kirli, çatık kaşlı kaytan bıyıklı, orta yaşlı garson bunalmış görünüyordu. Fahrettingilin masaya gelince, sormadan anlatmaya başladı:

“Agabeg, kahve sanatı bitti. Keseceksin semaverin soluğunu, kapıya kilidi vuracaksın. Evde karıya söz geçiremeyen burada aslan kesilir. Şimdilerde bir de çay açtırma modası çıktı. İçip içip tam bardağın dibi görünende, sıcak su istiyorlar. Ne o, demli çay dokunuyormuş. Agabeg bu zıkkım tokiniirse baştan tokunir. Öyle degiil? Böyle böyle bir bardak çayı üç bardağa çıkaranları biliyorum. Şekere gelince, üç tanesi dokunmaz. Mübarekler çay değil pekmez içer. Tek bardak çayın gölgesine sığınıp akşam edenler var. Anam avradım olsun ki zararına çalışıyoruz agabeg...”

Çevreden duyanlardan kahveciye hak vermeyen yoktu. Denenleri kimse üstüne almıyordu. Fahrettin:

“Kardaşım bu kahveci plaj korumalarından beter. Kalkın, en iyisi biz doğrudan inşaatları dolaşalım” dedi. Durmuş:

“Çay da çay osa bari, çapanoğlunun aptes suyu mübarek. Seyrek Ali:

“Kahveci ne yapsın. İpini koparan Antalya’ya gelmiş. Yok canım Antalya’nın sığağını, içecek suyunu bir de korumalarını gözüm tutmadı. Kardaşım burada insan kazancını suya yatırır. Dinime geldik geleli ben daha suya doymadım” dedi.

Fahrettingil, bir salatalık serasında iki günlüğüne ilaçlama işi buldu. O akşam Seyrek Ali hastalandı. Aldıkları paranın yarısını yoğurda, ilaca verdiler. Kustu, ishal oldu ve kurtuldu. Ayrıca gövdesinin yarısını sabaha dek denizde tuttular. Durmuş:

“Demek ki zehirlenme böyle oluyormuş. İlaçlama işi iş değil. Hakkı bokunu ödemiyor. Aldığın para olduğu gibi ilaca yoğurda gidiyor” dedi. Fahrettin:

“Ne belledin ya, elin adamı insanı şey yaptırmayınca para vermez.” Durmuş:

“Yook pek de öyle değil emmioğlu. Şu korumalara bak, he-riflerin keyfi beyde yok. Polis gibi hem adam dövüyor, hem para alıyorlar. Seyrettikleri baldır bacak da cabası...” Seyrek Ali:

“Öyle iş her kurda nasip olmaz. Büyük adamlardan dayın, tanıdığın olacak” diye iç çekti:

Halk Plajının gecesi de gündüzü kadar kalabalık oluyordu. Bir gazete, naylon parçasına sarınıp yatan yatanaydı. Konya'da tı'nın 26 numaralı özel plajı, Halk Plajının bitişik komşusuydu. Bu anlamda kendisini şanssız sayıyordu. Sadece işletmecisi patron değil, bütün personel varlıklı ile yoksulun komşuluğu açmazındaydı. Halk Plajına ipini koparan serseri takımı geliyormuş. Garip plaj giysileriyle görünümü bozuyormuş. Şakaları bile ilkel, görgüsüz oldukları için turistlere karşı ayıp oluyor ve de milli gururumuz zedeleniyormuş vb... Dolayısıyla iki plaj arasında duvarsız, tel örgüsüz, görünmeyen bir sınır oluşmuştu...

Özel plajların bütün suçlamalarına, aşağılamalarına karşın, Halk Plajında onlardaki kadar kavga olmuyordu. Geceleri içkili denize girmeler, kaçak yatmak için şezlong dalaşmaları tüm özellerde olurdu. Özellikle sebze kamyonu şoförleri, yatar yıkadır, para ödemedi çekerek gidermiş. 26 numaralı plajdaki bu geceki kavga diğerlerine benzemiyordu. Çılgınlık imdada döndüğünce Fahrettingil yine uykularını böldü. Dayanamayıp, kavgayı ayırmaya gittiler. Olacak bu ya buranın koruması da Kayseriliydi. Yani haritaya göre Kırşehir'in komşusu ve de yarım hemşeri! Önceden tanışmışlar sigara alıp vermişler, patron tarafına görünmeden uzun sohbetler etmişlerdi. Sabah ezanında geri verilmek koşuluyla şezlong bile alıp vermişlerdi.

Fahrettingil yetiştiğinde kavganın en kızgın yeriydi. Bu arada, Kayserili yaralı, hastaneye yetiştirin sözleri işitiliyordu. Kavga ağır kamyon şoförleri ile 26 numaralı plaj korumaları arasında başlamış, derken diğer plaj korumalarının da yetişmesiyle büyümüştü. Fakat görünüşe göre şoförler ağır basıyordu. Fahrettingil ilkin kime vuracağını şaşırdı. Sonra içlerinden gelmeyecek, zorunlu korumaların yanında yer aldılar. Çünkü işin içinde hemşerileri Kayserili vardı.

Şoförler levye demirleriyle iyi çalışıyordu. Fakat Fahrettingilin gelişi dengeyi korumaların lehine bozmuştu. Bir süre sonra

ortalıkta Seyrek Ali, Durmuş, bir de Fahrettin'den başka kimse kalmamıştı. Çünkü onlar şoför, koruma ayırt etmeden ve canı gönülden vuruyordu. Tam kaçıp yine izlerini kaybettirecekleri sıra polisler yetişti. Ne yazık ki bizimkiler bu kez paçayı kaptırdı. Karakolda kendilerine geldiklerinde daha güneş doğmamıştı. Burada yedikleri sopa, plajda yediklerine beş çekerdi. Dertlerini anlatmaya fırsat bulamadan üç günü doldurdular. Seyrek Ali:

“Antalya'nın en serin yeri karakol hücreleriymiş” diyerek, karakoldan yakınmayan belki de memleketin ilk vatandaşı oluyordu. Seyrek Ali arkadaşlarına bu hoşnutluğunu belirtirken hücrenin demir kapısı açıldı ve göt sopası için herkesin taşaklarını tutup domalması emri duyuldu. Sonra da künyelerine ‘işsiz’, yani ‘serseri’ notu düşülerek salıverildiler. “Hadi ulan bir daha buralarda görünmeyin” diyen komişere, Ali ile Durmuş ikisi birden:

“Sağ olun başefendi, kusura kalmayın sizi de yorduk ya” diyerek, hızla oradan uzaklaştılar.

Aradan ya iki ya da üç gün geçmişti. Fahrettingil Halk Plajının gece serinliğinde yan gelmiş başlarına gelene bir ad ararken, 26 numaralı plajın iki başka koruması koşarak geldi:

“Haydi çabuk olun sizi patron çağırıyor” dediler.

Başta Fahrettin itiraz etti: “Patronunuzdan matronunuzdan başlatmayın, başımızı belaya soktunuz” dediler. Fakat korumalar “Ulan oğlum adam sizi belki de iyiliğine çağırıyordur. Boşuna direnmeyin. Hem bizim patronun çağırıp da getirmediği adam görülmüş mü” deyince ikirciklendiler. Umutlandılar ve:

“Ölmüş eşek kurttan korkmazmış” diyerek yürüdüler.

Patron dedikleri de götlü göbekli, pis bıyıklı, asker tıraşlı, orta yaşlı biriydi. Daha yüzlerine bakmadan:

“Fahrettin hanginiz” dedi.

Fahrettin benim deyince yalandan bakar gibi oldu:

“Tamam işe yarar” diye de sözü bitirdi.

Ötekilerin ne yüzüne baktı ne de adlarını sordu. Ertesi gün

Fahrettin 26 numaları plajın korumalarından biriydi. Seyrek Ali ile Durmuş ne bildiler sevineceklerini, ne bildiler üzüleceklerini. Kısa bir duraksamadan sonra sevinmeye karar vermiş olacaklar ki, coşkuyla atlayıp zıplamaya başladılar. Bir yandan:

“Hele sen bir ayağını sok gerisi kolay. Ne eder eder bize de birer yer ayarlarsın. Koskoca koruma oldun. Bu ne demek biliyor musun? Yarı yarıya polis demektir, jandarma demektir. Tabanca, tüfek, cop, kelepçe demektir. Bundan sonra vur vurabil diğın, kır kırabildiğın kadar, anladın mı” diyerek ona akıllar ver diler.

Fahrettin göreve heyecanlı başlamıştı. Onca sığağa karşın yakasından bir düğme bile gevşetmiyordu. Patron onu yeniden karışısına dikip:

“Bak koçum seni gözüm tuttu. Ağzı ve yumruğu sıkı biriy-mişsin. Sen olmasan hemşeriniz Kayserili cartayı çekecekmiş. Herif komadan çıkana kadar akla kararı seçti. Yalnız o Halk Plajına doğru dönüp bakmayacaksın. Orada kimin var kimin yoksa, iyice yok sayacaksın. Bilmem anlatabildim mi” dedi.

Fahrettin hiç renk vermedi. Ama içinde bir şeylerin cız ettiğini de duydu. Seyrek Ali ile özbeöz akrabası Durmuş’u nasıl yok sayardı. Şimdilik her şeye eyvallah etmekten başka çare yoktu. Ama hemşerilerine birden sırtını dönmesi olmazdı, olamazdı. Canını dişine takıp dedi ki:

“Efendim düne kadar ekmek bölüştüğüm hemşerilerimle bugün merhabayı kesmeyi kendime yediremem. Kusura bakmayın ama biraz mühlet isteyeceğim.”

Patron alışık olmadığı bu yürekliliğe ilkin şaşırdı. Sonra:

“Ulan sen harbi adama benziyorsun, peki öyle olsun. Fakat uzatma” dedi.

Fahrettin’i Allahın kapıp kucağına aldığı, büyük büyük rüt-beler kazandığı, koruma mı, polis mi, emniyet müdürü mü gibi bir şey olduğu biçiminde tevatürlü haberler çoktan Kırşehir’e

uçurulmuştu. Konya ile Konyaaltı'nı karıştırıp, Konya Emniyet Müdürlüğüne tebrik telgrafı çekenler oldu. Çok geçmeden adresi d zeltiltiler. Sekiz on kişilik bir işsiz grubu, 26 numaralı Konyaaltı Plajı deyip Kırşehir'den yola  ıktı. Böylece Fahrettin'in fele i şaştı ki ne biçim!..

Zaman geçtikçe Fahrettin'in köylülerinin Halk Plajındaki nüfusu artıyordu. O aylı ının yarısını onlarla paylaşıyor ama yetmiyordu. Gizli kapaklı 26 numaralıdan aşırdıkları da cabası. Bu durumsa plaj yönetiminin gözünden kaçmıyordu. Halk Plajından gerçekte bütün özel plajlar rahatsızdı. Fahrettin'in hemşerileri hiç olmazsa gündüz toplantılarını başka bir yerde yapamazlar mıydı? Sonunda yine Fahrettin böyle bir yer buldu. Burası gözden ırak Uncalı  amlı ıydı.    beş şarap ıyı da ürküterek, kendilerine serin bir mekan oluşturdular. Seyrek Ali kirden rengi yitmiş g mle ini hemen bir dala taktı ve:

“Burası Kırşehir Cumhuriyetidir, aha şu da bayra ımız, pasaportsuz girilemez” diye şamata bile yaptı.

Yeni gelenlerden Karaca:

“Ali abi kim takar Kırşehir Cumhuriyetini, en iyi Karacanın yeri yazalım. Namımı duyan feriştah olsa yan bakamaz” deyince Seyrek Ali toparlandı:

“Ulan Karaca boynuz kulağı geçer lafı demek ki do ruymuş. Sen bizi ge ece e benziyorsun. Ama Cumhuriyete söz ettirmem. Cumhuriyetimiz olmasa biz cumhuriyet çocukları ne yapardık?

“Ne mi yapardık? Hii  Uncalı  amlı ında değil de kumcalı  amlı ında yatardık” dedi ve çevreyi zoraki güldürdü.

Günler geçiyor ama, Kırşehirlilerin hiçbirisi doğru dürüst bir iş bulamıyordu. Memleket sanatı soğuk demircilik burada pek s km yordu. Burada varsa yoksa yiyim ve giyimdi. Teklemeye bulunan gündelik amelelik bir de Fahrettin olmasa, iyice a  kalacaklardı. Fahrettin 26 numaralı plajın iyice dilencisi olmuştu. K lot atlete kadar eski giysi, her biri bir renk pabuçlar, ekmek meyve artıkları, ne bulursa bir kıyıda biriktiriyordu. Simit sandviç parçaları için komşunun ine ine, tavu una g t rece im diye

arkadaşarına yalan söylüyordu. Bütün bunlar kişiliğine ters şeylerdi. Üstelik aldatmaya çalıştığı arkadaşlarının aldanmadığını, ama anlayış gösterdiğini de biliyordu...

Son zamanlarda Konyaaltı Plajlarında hırsızlık almış yürümüştü. O bakımdan plaja gelenler neredeyse mayo dışında hiçbir şey getirmemeye başlamıştı. Bütün bunlar kuşkusuz plaj işletmecilerinin hoşuna gitmiyordu. Sorunu çözmekte değil korumalar, polis bile çaresizdi. Kıyıda gün boyu oturup, denizi seyrediyorum bahanesiyle plajlara girip çıkan kadınları seyreden işsiz güçsüz takımına ne denebilirdi ki? Denizi seyretmek yasak ya da gözünüzü kapayın denemezdi. Hele Halk Plajı konusu zaten başlı başına sorundu. Özel plaj patronları orayı potansiyel suç odağı olarak görüyordu. Her türlü kötü düşüncenin orada yerşediğine, örgütlendiğine inanıyordu. Acil önlem planlarında koruma sayısını iki katına çıkartmak vardı. Yalnız 26 numaralı plaj patronu bununla yetinmeyip, kararlara bir madde daha ekletti: “Korumalar görevlerini yeterince titiz yerine getirmiyor. Plajlardan önce, hemşeri hısım akrabalarını koruyorlar. Bu bakımdan korumalardan da korunmak, onları denetlemek için ikinci bir koruma grubu kurulmalıdır. Kardeşine bile yakınlık duyan korumanın derhal icabına bakılmalıdır...”

Görüş alkışlarla onanmıştı. Çünkü 26 numaralı plajın mağduriyeti biliniyordu. Halk Plajına sınır olmak demek, onlar için düşmanla aynı yatağı paylaşmak demektir.

Patronların aldığı karar anında duyuldu ve işsizlerde bir umut ışığının yanmasına neden oldu. Halk Plajının kimi geceleri kendilerini şimdiden koruma görevlisi gibi düşünmeye başladı. Bakkaldan veresiye isterken falan plajının koruması adresini verenler vardı.

26 numaralı plajın patronu da az değildi. Bir gece yalandan bir hırsızlık olayı yaratarak, Halk Plajında yatanlar üstüne bütün korumalarıyla yüklendi. Gözü Fahrettin’in üstündeydi. Bakalım hemşerilerine karşı nasıl davranıyordu. Okşar gibi mi, ölsün gibi mi vuruyordu?

Fahrettin de durumu kavramış, açık vermemeye özenliydi. Vurduğunu yıkıyordu. Durmuş'a vurduğu değnek ikiye bölünce, Durmuş olanca şakacılığıyla:

“Ulan ne bok yiyon benim ben” demekten kendini alamadı.

Bu olaydan sonra Fahrettin, kendisine küsenlerin gönlünü almak için epey dil dökmüştü. Fakat patron doğrusu çok hoşnut olmuş ve:

“Aferin aferin, sen adam olacaksın. Gözüme tam girmen için bir iki imtihan daha var” demişti.

Fahrettin Kırşehir tayfasını Halk Plajında toplamayı ta baştan sakıncalı bulmuştu. Onları yine Çamlığın en kuytu yerinde biriktirdi. Karaca becerikliliğini belli etti. Çevreden bulduğu zeytinyağı tenekesinde, çam kozalakları ateşiyle su kaynattı, çay demledi. Şeker ve naylon bardak parasını her zamanki gibi Fahrettin verdi. O gün herkes umulduğundan da cömertti. Varlarını yoklarını ortaya dökmüşlerdi. Hemşerilerinin en cimrisi bilinen Seyrek Ali bile Samsun paketini ortaya atmıştı. Nasıl olsa yakında bir plajın koruması olacaktı. Ali:

“Ben Falez’e en yakın plajın korumalığını isterim. Oraya müşterinin en güzeli ve de turistin üstsüzü gidiyor” diyemedi kuşkusuz. “Ben başka yerde uyuyamıyorum, Falez havası isterim” dedi. Başka birisi: “Uf anam uff” diye nara attı. Fahrettin onu azarladı:

“Hemen şıarmayın. Siz daha patronları tanımazsınız. Onların altı üstü belli olmaz. Geçen gün bizim patron korumaların tümünü karşısına dizdi:

“Hısım akraba, kardeş tanımam. Bir yakınına selam vereni görürsem anam avradım olsun yakarım. Hiç gözünün yaşına bakmam yakarım” dedi. Bunu ortaya söylemiş gibi yaptı ama gözü hep benim üstümdeydi. Ne demek istediğini anladınız değil mi?

Ortalığa anında bir ölüm suskunluğu çöktü. Durmuş dayanamadı:

“Senin kılına dokunanı da ben yakarım. Dinime imanıma çıra gibi yakarım. Erkekse kılına dokunsun bakalım” dedi. Durmuş’un bu çıkışı diğerlerini de coşturdu. Karmakarışık çığlıklar, dallarda gece kuşlarını ürküttü. Karaca çayları tazelerken:

“Fahrettin abi bu plaj hırsızlarından Allah razı olsun diyesim geliyor. Yoksa kimin aklına gelirdi yeni korumalar almak.” Seyrek Ali kahkahayla güldü:

“Ulan Karaca dinime senin kafan çalışıyor. Tabii okumuş adamın hali başka oluyor. Yani demem şu ki mafya babası olacak adamsın. Ne üniversite tutturacağım diye debelenip duruyorsun” deyince herkes güldü. Sadece Fahrettin sıkıntılı susuyordu.

Fahrettin’in koruma olması gerçekten bir rastlantıydı. Oysa patronlar şimdi hesaplı kitaplı bir iş peşindeydi. Yeni koruma almak için bir sınav komisyonu kurmuşlardı. Dışarı sızan haberlere göre sorulardan birisi şöyleymiş: “Plajımıza yan bakan yakın akrabanız bile olsa ne yaparsınız?” Bunun yanıtı kesin kılımı kırpmadan iki gözünü oyarım, olacakmış.

Herkes harıl harıl korumalık sınavlarına hazırlanıyordu. Dışarı sızan başka bir habere göre sınavlarda, uygulamalı yakın dövüş, karate, tekvando gibi şeyler de varmış. Özellikle Kırşehirli-ler tayfası bu haberi aldıktan sonra akşama dek birbirlerini haşat ediyordu. Seyrek Ali’nin Karaca’yla başa çıkması mümkün değildi. Fakat ona sorarsan askerde kendisi yakın dövüş birincisiymiş. Kaç kez Alay Komutanından aferin almış. Yamacında kimse duramazmış. Eli ağır olduğu için kumandanı onu tek eli bağlı dövüştürürmüş. Bir kez bir vuruşta bir erin ölümüne sebep olmuş. Ama Bölük Komutanı eğitim zayıyatı olarak rapor tutmuş. Çünkü Komutan baba adammış vb... Durmuş:

“Halep ordaysa Karaca burada, haydi göster kendini” deyince de: “Siz Ali abinizin ölü zamanına rastladınız. Şu dağın başında ne yiyip içiyorum ki dövüşeyim” diye yan çiziyordu.

Fahrettin’den yaşça çok büyükler bile ona abi demeye başlamıştı. Kırk yaşlarında duvarcı Adem usta:

“26 numaralı plajın patronu eski boksörmüş. Boks bilen gözümün yağını yesin diyesiymiş. Yarın akşam Fahrettin abi bana boks çalıştıracak” dedi gülerek. Karaca:

“Boşuna okula gitmiş, üniversite için kurslara para dökmüşüm. Keşke boks, karate çalışsaymışım. İnsan dövme talimlerinin bu kadar para edeceğini nerden bilebilirdim. Bu sınavda benim işim kötü. Çünkü yakın uzak hiçbir dövüş bilmem” dedi. Adem usta ona hak verir anlamda:

“Haklısın yavrum ama dünya değişti. Eskiden Antalya’nın yolunu bilir miydik? Kadınlı erkekli milletin aynı suda cıscıbil-dak çimeceği kimin aklına gelirdi?” Seyrek Ali anında söze kulak kabarttı:

“Sen ne diyorsun gardaşım! Bırak yahu girsinler, bırak yıkansınlar. Görgümüz artsın, gözümüz gönlümüz açılsın. Bizim bir bölük komutanımız vardı, Allah selamet versin baba adamdı. Derdi ki; bacak görmeyen, kucak görmeyen adamdan hayır gelmez. Bu sözdeki derin anlamı bilmem anlayabiliyor musun?” Dursun:

“Sen bu kafayla koruma olursan vay o turistlerin haline.”

“Ne o lan Durmuş, koruma oluksa imam olmadık ya! Sen de bizi iyice dipten hadım edeceksin hiyerif! Tövbe tövbee...” Seyrek gülüşmeler oldu. Başka bir ses:

“Onu beşi bırakın da şimdi Baranı Dağının pınarlarından su olacaktı da içecektin. Ne akılsız adammışım, o suların değerini bilmemişim” dedi.

Sınav günü yaklaştıkça Fahrettin herkesten çok heyecanlanıyordu. Fırsat bulunca hemen Çamlığa koşup hemşerilerini sınav hazırlıyordu. Yakın dövüş çalışmalarında ciddi yaralanmalar oluyordu. Seyrek Ali değnekle birisinin kafasını yarmıştı. Başka birinin gözü patlamış, tek gözle kalmıştı. Fahrettin ortaya bağırdı çağırırdı:

“Sınava girmeden çürüğe çıkacaksınız. Yahu kardeşim elinize kolunuza haber anlatın. Sen Durmuş, Seyrek Ali, bana diyor-

dunuz ama kendiniz düşmana vurur gibi vuruyorsunuz. Yahu otuz kez söyledim, hızlı kaldırıp yavaş indireceksiniz. Bakın orada özellikle iki hemşeriyi, akrabayı karşı karşıya getireceklerdir. Bütün bu numaraları bilirsiniz. Yarından sonra Denizati Kapalı Spor Salonunda sınavlar başlayacak. Bugünden itibaren çalışmaları, antrenmanı bırakacaksınız. Son gece erkenden yatın tembihi yaptı. Son bir kez çıkabilecek soruları ve yanıtlarını hep bir ağızdan yinelemeden de edemedi:

“Plaj nedir?”

- Plaj bir vatan parçasıdır.

“Vatan için ne yapılır?”

- Vatan için ölünür.

“Plaja gelen kadınlar kimdir?”

- Plaja gelen kadınlar anamız bacımızdır.

“Plajın işletmecisi patron kimdir?”

- Plajın işletmecisi patron, velinimetimizdir.

“Ekmek teknesine haşa ne edilmez?”

- Ekmek teknesine haşa şey edilmez.

Fahrettin’in yüzü yumuşadı: “İyi, haydın işiniz rast gelsin. Yardımcınız da pehlivanların piri Hazreti Hamza olsun” dedi... Dehşetli bir “Sağ ool” sesi gürlledi. Fahrettin bunu önlemsizlik sayıp yeniden ciddileşti:

“Denizde boy aptesi alıp, iki rekat namaz kılmayı sakın unutmayın.”

Karaca şakayı severdi:

“Tanrıya rüşveti baştan vereceğiz öyle mi Fahrettin abi” dedi. Kimsede gülecek hal yoktu.

Antalya’ya özgü pelte kıvamında dehşetli bir sıcak vardı. Güya sınav konusunu gizli tutmuşlardı. Oysa her yan koruma adayı kaynıyordu. Fiskos konuşmalar da cabası. Sınava erken girince işe erken gireceklermiş gibi, kapıda itiş kakışlar kavga boyutlarındaydı. Derken saat öğleyi bulmuş ama, kapının önündeki

kalabalık milim eksilmemişti. Bu arada şakacıktan, ilgi çekmeyen bir haber duyuldu. Peşinden Devlet Hastanesine doğru hızla bir cankurtaran savuştu. Siren sesi kaybolmadan haber ciddileşti: “Yakın dövüşte Kırşehirli Karaca adında biri hafif yaralanmış.” Haber boyuna yürüyor, büyüyordu: “Kırşehirli Karaca yakın dövüşte beyin kanaması geçirmiş.” Karaca’nın öldü haberiyle birlikte, hemşerisi Seyrek Ali’yi katil zanlısı olarak kelepçeli polis arabasına bindirdiler. Seyrek Ali iki gözü iki çeşme ağlıyordu ve:

“Ellerim kırılrsa da o kadar hızlı vurmasaydım” diyordu.

Özgürlüğe Sevdalı Yüreklere...

Yazarımız Hasan Kıyafet'in yayınevimizce yayımlanan Diyarbakir'den Çıkmak adlı öyküsünün ardından yeni kitabı "Özgür Zindan"ı kitapseverlerle buluşturmanın mutluluğu içindeyiz.

"Özgür Zindan" bir dizi öyküden oluşuyor. Kitap adını, yazarımızın, halen zindanda olan torunu Özgür Uyanık'a atfen yazdığı "Özgür Zindan" adlı öyküden alıyor.

Hücre ve tecrit uygulamasında ifadesini bulan F Tipi saldırısının güncelliğini koruduğu, Tek Tip Elbise ve L Tipi Cezaevleri saldırısının gündemde olduğu bir konjoktürde "Özgür Zindan"ın yayımlanmasını anlamlı buluyoruz.

Zindanlarda yaşamı savunan, tecrithaneleri birer okula dönüştüren, yaşama ve özgürlüğe sevdalı yüreklere Hasan Kıyafet'in "Özgür Zindan" kitabıyla sevgilerimizi iletiyoruz...

Ceylan Yayınları

ISBN 975-6304-21-9

9 799756 304210